

Algoritmy syntaktické analýzy (pomocí CFG)

Vladimír Kadlec, Aleš Horák

E-mail: hales@fi.muni.cz

http://nlp.fi.muni.cz/nlp_intro/

Obsah:

- Základní postupy pro syntaktickou analýzu obecných CFG
- Tomitův zobecněný analyzátor LR
- Algoritmus CYK
- Tabulkové analyzátoře
- Porovnání jednotlivých algoritmů
- Syntaktická analýza s využitím strojového učení

Základní postupy pro syntaktickou analýzu obecných bezkontextových gramatik

- **obecná CFG** – rozsáhlá, (silně) víceznačná, s ϵ -pravidly
- všechny uvedené algoritmy pracují s *polynomiální časovou a prostorovou složitostí*
- Tomitův zobecněný algoritmus LR (*generalized LR*)
- algoritmus CYK – *Cocke, Younger, Kasami*;
- tabulková (chart) analýza (*Chart Parsing*):
  - shora dolů (*top-down*);
  - zdola nahoru (*bottom-up*);
  - analýza řízená hlavou pravidla (*head-driven*);

Základní postupy pro syntaktickou analýzu obecných bezkontextových gramatik

- **obecná CFG** – rozsáhlá, (silně) víceznačná, s ϵ -pravidly
- všechny uvedené algoritmy pracují s *polynomiální časovou a prostorovou složitostí*
- Tomitův zobecněný algoritmus LR (*generalized LR*)
- algoritmus CYK – *Cocke, Younger, Kasami*;
- tabulková (chart) analýza (*Chart Parsing*):
  - shora dolů (*top-down*);
  - zdola nahoru (*bottom-up*);
  - analýza řízená hlavou pravidla (*head-driven*);

Základní postupy pro syntaktickou analýzu obecných bezkontextových gramatik

- **obecná CFG** – rozsáhlá, (silně) víceznačná, s ϵ -pravidly
- všechny uvedené algoritmy pracují s *polynomiální časovou a prostorovou složitostí*
- **Tomitův zobecněný algoritmus LR** (*generalized LR*)
- algoritmus CYK – *Cocke, Younger, Kasami*;
- tabulková (chart) analýza (*Chart Parsing*):
  - shora dolů (*top-down*);
  - zdola nahoru (*bottom-up*);
  - analýza řízená hlavou pravidla (*head-driven*);

Základní postupy pro syntaktickou analýzu obecných bezkontextových gramatik

- **obecná CFG** – rozsáhlá, (silně) víceznačná, s ϵ -pravidly
- všechny uvedené algoritmy pracují s *polynomiální časovou a prostorovou složitostí*
- **Tomitův zobecněný algoritmus LR** (*generalized LR*)
- **algoritmus CYK** – *Cocke, Younger, Kasami*;
- tabulková (chart) analýza (*Chart Parsing*):
  - shora dolů (*top-down*);
  - zdola nahoru (*bottom-up*);
  - analýza řízená hlavou pravidla (*head-driven*);

Základní postupy pro syntaktickou analýzu obecných bezkontextových gramatik

- **obecná CFG** – rozsáhlá, (silně) víceznačná, s ϵ -pravidly
- všechny uvedené algoritmy pracují s *polynomiální časovou a prostorovou složitostí*
- **Tomitův zobecněný algoritmus LR** (*generalized LR*)
- **algoritmus CYK** – *Cocke, Younger, Kasami*;
- **tabulková (chart) analýza** (*Chart Parsing*):
  - shora dolů (*top-down*);
  - zdola nahoru (*bottom-up*);
  - analýza řízená hlavou pravidla (*head-driven*);

Syntaktická analýza

- Vstupy:

- řetězec lexikálních kategorií (preterminálních symbolů) $a_1 \ a_2 \ \dots \ a_n$

např.:   ADJ   CONJ   ADJ   N   V   PREP   N   '.'

- bezkontextová gramatika $G = \langle N, \Sigma, P, S \rangle$.

- Výstup:

- efektivní reprezentace derivačních stromů.

Syntaktická analýza

- Vstupy:

- řetězec lexikálních kategorií (preterminálních symbolů) $a_1 \ a_2 \ \dots \ a_n$

např.:   ADJ   CONJ   ADJ   N   V   PREP   N   '.'

- bezkontextová gramatika $G = \langle N, \Sigma, P, S \rangle$.

- Výstup:

- efektivní reprezentace derivačních stromů.

Obsah

- 1 Základní postupy pro syntaktickou analýzu obecných CFG
- 2 Tomitův zobecněný analyzátor LR
- 3 Algoritmus CYK
- 4 Tabulkové analyzátory
- 5 Porovnání jednotlivých algoritmů
- 6 Syntaktická analýza s využitím strojového učení

Tomitův zobecněný analyzátor LR

- **generalized LR parser (GLR)**

- Masaru Tomita: *Efficient parsing for natural language*, 1986
- standardní **LR tabulka**, která může obsahovat konflikty;
- zásobník je reprezentován **acyklickým orientovaným grafem (DAG)**
- derivační stromy jsou uloženy ve sbaleném “lese” stromů
- v podstatě stejný jako algoritmus LR
- udržujeme si **seznam aktivních uzlů** zásobníku (grafo)
- akce **redukce** provádíme vždy před akcemi čtení
- akci **čtení** provádíme pro všechny aktivní uzly najednou
- kde je to možné, tam uzly **slučujeme**

Tomitův zobecněný analyzátor LR

- generalized LR parser (GLR)
- Masaru Tomita: Efficient parsing for natural language, 1986
- standardní LR tabulka, která může obsahovat konflikty;
- zásobník je reprezentován acyklickým orientovaným grafem (DAG)
- derivační stromy jsou uloženy ve sbaleném "lese" stromů
- v podstatě stejný jako algoritmus LR
- udržujeme si seznam aktivních uzlů zásobníku (grafo)
- akce redukce provádíme vždy před akcemi čtení
- akci čtení provádíme pro všechny aktivní uzly najednou
- kde je to možné, tam uzly slučujeme

Tomitův zobecněný analyzátor LR

- generalized LR parser (GLR)
- Masaru Tomita: Efficient parsing for natural language, 1986
- standardní LR tabulka, která může obsahovat konflikty;
- zásobník je reprezentován acyklickým orientovaným grafem (*DAG*)
- derivační stromy jsou uloženy ve sbaleném “lese” stromů
- v podstatě stejný jako algoritmus LR
- udržujeme si seznam aktivních uzlů zásobníku (grafo)
- akce redukce provádíme vždy před akcemi čtení
- akci čtení provádíme pro všechny aktivní uzly najednou
- kde je to možné, tam uzly slučujeme

Tomitův zobecněný analyzátor LR

- generalized LR parser (GLR)
- Masaru Tomita: Efficient parsing for natural language, 1986
- standardní LR tabulka, která může obsahovat konflikty;
- zásobník je reprezentován acyklickým orientovaným grafem (DAG)
  - derivační stromy jsou uloženy ve sbaleném "lese" stromů
  - v podstatě stejný jako algoritmus LR
  - udržujeme si seznam aktivních uzlů zásobníku (grafo)
  - akce redukce provádíme vždy před akcemi čtení
  - akci čtení provádíme pro všechny aktivní uzly najednou
  - kde je to možné, tam uzly slučujeme

Tomitův zobecněný analyzátor LR

- generalized LR parser (GLR)
- Masaru Tomita: Efficient parsing for natural language, 1986
- standardní LR tabulka, která může obsahovat konflikty;
- zásobník je reprezentován acyklickým orientovaným grafem (DAG)
- derivační stromy jsou uloženy ve sbaleném “lese” stromů
- v podstatě stejný jako algoritmus LR
- udržujeme si seznam aktivních uzlů zásobníku (grafo)
- akce redukce provádíme vždy před akcemi čtení
- akci čtení provádíme pro všechny aktivní uzly najednou
- kde je to možné, tam uzly slučujeme

Tomitův zobecněný analyzátor LR

- generalized LR parser (GLR)
- Masaru Tomita: Efficient parsing for natural language, 1986
- standardní LR tabulka, která může obsahovat konflikty;
- zásobník je reprezentován acyklickým orientovaným grafem (DAG)
- derivační stromy jsou uloženy ve sbaleném “lese” stromů
- v podstatě stejný jako algoritmus LR
  - udržujeme si seznam aktivních uzlů zásobníku (grafu)
  - akce redukce provádíme vždy před akcemi čtení
  - akci čtení provádíme pro všechny aktivní uzly najednou
  - kde je to možné, tam uzly slučujeme

Tomitův zobecněný analyzátor LR

- generalized LR parser (GLR)
- Masaru Tomita: Efficient parsing for natural language, 1986
- standardní LR tabulka, která může obsahovat konflikty;
- zásobník je reprezentován acyklickým orientovaným grafem (DAG)
- derivační stromy jsou uloženy ve sbaleném “lese” stromů
- v podstatě stejný jako algoritmus LR
- udržujeme si seznam aktivních uzlů zásobníku (grafu)
- akce redukce provádíme vždy před akcemi čtení
- akci čtení provádíme pro všechny aktivní uzly najednou
- kde je to možné, tam uzly slučujeme

Tomitův zobecněný analyzátor LR

- generalized LR parser (GLR)
- Masaru Tomita: Efficient parsing for natural language, 1986
- standardní LR tabulka, která může obsahovat konflikty;
- zásobník je reprezentován acyklickým orientovaným grafem (DAG)
- derivační stromy jsou uloženy ve sbaleném "lese" stromů
- v podstatě stejný jako algoritmus LR
- udržujeme si seznam aktivních uzlů zásobníku (grafu)
- akce redukce provádíme vždy před akcemi čtení
- akci čtení provádíme pro všechny aktivní uzly najednou
- kde je to možné, tam uzly slučujeme

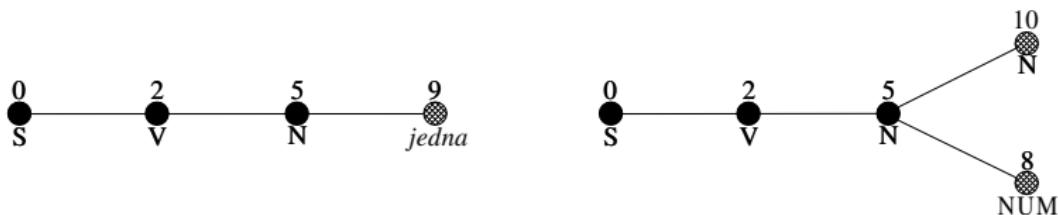
Tomitův zobecněný analyzátor LR

- generalized LR parser (GLR)
- Masaru Tomita: Efficient parsing for natural language, 1986
- standardní LR tabulka, která může obsahovat konflikty;
- zásobník je reprezentován acyklickým orientovaným grafem (DAG)
- derivační stromy jsou uloženy ve sbaleném "lese" stromů
- v podstatě stejný jako algoritmus LR
- udržujeme si seznam aktivních uzlů zásobníku (grafu)
- akce redukce provádíme vždy před akcemi čtení
- akci čtení provádíme pro všechny aktivní uzly najednou
- kde je to možné, tam uzly slučujeme

Tomitův zobecněný analyzátor LR

- generalized LR parser (GLR)
- Masaru Tomita: Efficient parsing for natural language, 1986
- standardní LR tabulka, která může obsahovat konflikty;
- zásobník je reprezentován acyklickým orientovaným grafem (DAG)
- derivační stromy jsou uloženy ve sbaleném "lese" stromů
- v podstatě stejný jako algoritmus LR
- udržujeme si seznam aktivních uzlů zásobníku (grafu)
- akce redukce provádíme vždy před akcemi čtení
- akci čtení provádíme pro všechny aktivní uzly najednou
- kde je to možné, tam uzly slučujeme

Příklad konfliktu redukce/redukce

stav	položka	akce	symbol	další stav
5	$CLAUSE \rightarrow V N_1 N_2 NUM$	shift	NUM	8
	$NN \rightarrow N_1 N_2$		N	10
	$NUM \rightarrow jedna$		$jedna$	9
	$N \rightarrow tramvaj$		$tramvaj$	7
	$N \rightarrow jedna$			
9	$NUM \rightarrow jedna$	reduce (6)		
	$N \rightarrow jedna$	reduce (5)		

Obsah

- 1 Základní postupy pro syntaktickou analýzu obecných CFG
- 2 Tomitův zobecněný analyzátor LR
- 3 Algoritmus CYK
- 4 Tabulkové analyzátory
- 5 Porovnání jednotlivých algoritmů
- 6 Syntaktická analýza s využitím strojového učení

Algoritmus CYK

- Gramatika musí být v Chomského normální formě

CNF: $A \rightarrow BC$
 $D \rightarrow 'd'$

- Převod libovolné CFG do CNF:

1. přidáme nový kořen S_0 : $S_0 \rightarrow S$

2. eliminujeme ϵ -pravidla:

$S \rightarrow Ab \mid B$
 $A \rightarrow a \mid c$

$S \rightarrow Ab \mid b \mid B$
 $A \rightarrow a$

3. eliminujeme jednoduchá pravidla:

$A \rightarrow B$
 $B \rightarrow a \mid CD$

$A \rightarrow a \mid CD$
 $B \rightarrow a \mid CD$

4. rozgenerujeme dlouhá pravidla:

$A \rightarrow BCD$

$A \rightarrow BA_1$
 $A_1 \rightarrow CD$

Algoritmus CYK

- Gramatika musí být v Chomského normální formě

CNF: $A \rightarrow BC$
 $D \rightarrow 'd'$

- Převod libovolné CFG do CNF:

1. přidáme nový kořen S_0 :

$$S_0 \rightarrow S$$

2. eliminujeme ϵ -pravidla:

$$\begin{array}{l} S \rightarrow Ab \mid B \\ A \rightarrow a \mid \epsilon \end{array}$$

$\rightarrow$

$$\begin{array}{l} S \rightarrow Ab \mid b \mid B \\ A \rightarrow a \end{array}$$

3. eliminujeme jednoduchá pravidla:

$$\begin{array}{l} A \rightarrow B \\ B \rightarrow a \mid CD \end{array}$$

$\rightarrow$

$$\begin{array}{l} A \rightarrow a \mid CD \\ B \rightarrow a \mid CD \end{array}$$

4. rozgenerujeme dlouhá pravidla:

$$A \rightarrow BCD$$

$\rightarrow$

$$\begin{array}{l} A \rightarrow BA_1 \\ A_1 \rightarrow CD \end{array}$$

Algoritmus CYK

- Gramatika musí být v Chomského normální formě

CNF: $A \rightarrow BC$
 $D \rightarrow 'd'$

- Převod libovolné CFG do CNF:

1. přidáme nový kořen S_0 : $S_0 \rightarrow S$

2. eliminujeme ϵ -pravidla:

$S \rightarrow Ab \mid B$
 $A \rightarrow a \mid \epsilon$

$\rightarrow$

$S \rightarrow Ab \mid b \mid B$
 $A \rightarrow a$

3. eliminujeme jednoduchá pravidla:

$A \rightarrow B$
 $B \rightarrow a \mid CD$

$\rightarrow$

$A \rightarrow a \mid CD$
 $B \rightarrow a \mid CD$

4. rozgenerujeme dlouhá pravidla:

$A \rightarrow BCD$

$\rightarrow$

$A \rightarrow BA_1$
 $A_1 \rightarrow CD$

Algoritmus CYK

- Gramatika musí být v Chomského normální formě

CNF: $A \rightarrow BC$
 $D \rightarrow 'd'$

- Převod libovolné CFG do CNF:

- přidáme nový kořen S_0 : $S_0 \rightarrow S$
- eliminujeme ϵ -pravidla:

$$\begin{array}{l} S \rightarrow Ab \mid B \\ A \rightarrow a \mid \epsilon \end{array} \rightarrow \begin{array}{l} S \rightarrow Ab \mid b \mid B \\ A \rightarrow a \end{array}$$

- eliminujeme jednoduchá pravidla:

$$\begin{array}{l} A \rightarrow B \\ B \rightarrow a \mid CD \end{array} \rightarrow \begin{array}{l} A \rightarrow a \mid CD \\ B \rightarrow a \mid CD \end{array}$$

- rozgenerujeme dlouhá pravidla:

$$A \rightarrow BCD \rightarrow \begin{array}{l} A \rightarrow BA_1 \\ A_1 \rightarrow CD \end{array}$$

Algoritmus CYK

- Gramatika musí být v Chomského normální formě

CNF: $A \rightarrow BC$
 $D \rightarrow 'd'$

- Převod libovolné CFG do CNF:

- přidáme nový kořen S_0 : $S_0 \rightarrow S$
- eliminujeme ϵ -pravidla:

$S \rightarrow Ab \mid B$
 $A \rightarrow a \mid \epsilon$

$\rightarrow$

$S \rightarrow Ab \mid b \mid B$
 $A \rightarrow a$

- eliminujeme jednoduchá pravidla:

$A \rightarrow B$
 $B \rightarrow a \mid CD$

$\rightarrow$

$A \rightarrow a \mid CD$
 $B \rightarrow a \mid CD$

- rozgenerujeme dlouhá pravidla:

$A \rightarrow BCD$

$\rightarrow$

$A \rightarrow BA_1$
 $A_1 \rightarrow CD$

Algoritmus CYK

- Gramatika musí být v Chomského normální formě

CNF: $A \rightarrow BC$
 $D \rightarrow 'd'$

- Převod libovolné CFG do CNF:

- přidáme nový kořen S_0 : $S_0 \rightarrow S$
- eliminujeme ϵ -pravidla:

$S \rightarrow Ab \mid B$
 $A \rightarrow a \mid \epsilon$

$\rightarrow$

$S \rightarrow Ab \mid b \mid B$
 $A \rightarrow a$

- eliminujeme jednoduchá pravidla:

$A \rightarrow B$
 $B \rightarrow a \mid CD$

$\rightarrow$

$A \rightarrow a \mid CD$
 $B \rightarrow a \mid CD$

- rozgenerujeme dlouhá pravidla:

$A \rightarrow BCD$

$\rightarrow$

$A \rightarrow BA_1$
 $A_1 \rightarrow CD$

Algoritmus CYK, příklad – zadání

- vstupní gramatika je:

$$S \rightarrow AA|BB|AX|BY|a|b$$

$$X \rightarrow SA$$

$$Y \rightarrow SB$$

$$A \rightarrow a$$

$$B \rightarrow b$$

- vstupní řetězec je $w = abaaba$.

Algoritmus CYK, příklad – zadání

- vstupní gramatika je:

$$S \rightarrow AA|BB|AX|BY|a|b$$

$$X \rightarrow SA$$

$$Y \rightarrow SB$$

$$A \rightarrow a$$

$$B \rightarrow b$$

- vstupní řetězec je $w = abaaba$.

Algoritmus CYK, příklad – řešení (matice V)

a b a a b a

$$\begin{aligned} S &\rightarrow AA|BB|AX|BY|a|b \\ X &\rightarrow SA \\ Y &\rightarrow SB \\ A &\rightarrow a \\ B &\rightarrow b \end{aligned}$$

p – pozice, q – délka

q	p	1	2	3	4	5	6
1							
2							
3							
4							
5							
6							

Algoritmus CYK, příklad – řešení (matice V)

a b a a b a

$$\begin{aligned} S &\rightarrow AA|BB|AX|BY|a|b \\ X &\rightarrow SA \\ Y &\rightarrow SB \\ A &\rightarrow a \\ B &\rightarrow b \end{aligned}$$

p – pozice, q – délka

q	p	1	2	3	4	5	6
1	S, A						
2							
3							
4							
5							
6							

Algoritmus CYK, příklad – řešení (matice V)

a b a a b a

$$\begin{aligned} S &\rightarrow AA|BB|AX|BY|a|b \\ X &\rightarrow SA \\ Y &\rightarrow SB \\ A &\rightarrow a \\ B &\rightarrow b \end{aligned}$$

p – pozice, q – délka

p	1	2	3	4	5	6
q	S, A	S, B				
1						
2						
3						
4						
5						
6						

Algoritmus CYK, příklad – řešení (matice V)

a b a a b a

$$\begin{aligned}S &\rightarrow AA|BB|AX|BY|a|b \\X &\rightarrow SA \\Y &\rightarrow SB \\A &\rightarrow a \\B &\rightarrow b\end{aligned}$$

p – pozice, q – délka

p	1	2	3	4	5	6
q	S, A	S, B	S, A			
2						
3						
4						
5						
6						

Algoritmus CYK, příklad – řešení (matice V)

a b a a b a

$$\begin{aligned}
 S &\rightarrow AA|BB|AX|BY|a|b \\
 X &\rightarrow SA \\
 Y &\rightarrow SB \\
 A &\rightarrow a \\
 B &\rightarrow b
 \end{aligned}$$

p – pozice, q – délka

p	1	2	3	4	5	6
q	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
1						
2						
3						
4						
5						
6						

Algoritmus CYK, příklad – řešení (matice V)

a b a a b a

$$\begin{aligned}
 S &\rightarrow AA|BB|AX|BY|a|b \\
 X &\rightarrow SA \\
 Y &\rightarrow SB \\
 A &\rightarrow a \\
 B &\rightarrow b
 \end{aligned}$$

p – pozice, q – délka

p	1	2	3	4	5	6
q	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
1						
2	Y					
3						
4						
5						
6						

Algoritmus CYK, příklad – řešení (matice V)

a b a a b a

$$\begin{aligned}
 S &\rightarrow AA|BB|AX|BY|a|b \\
 X &\rightarrow SA \\
 Y &\rightarrow SB \\
 A &\rightarrow a \\
 B &\rightarrow b
 \end{aligned}$$

p – pozice, q – délka

p	1	2	3	4	5	6
q	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
1	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
2	Y	X				
3						
4						
5						
6						

Algoritmus CYK, příklad – řešení (matice V)

a b a a b a

$$\begin{aligned}
 S &\rightarrow AA|BB|AX|BY|a|b \\
 X &\rightarrow SA \\
 Y &\rightarrow SB \\
 A &\rightarrow a \\
 B &\rightarrow b
 \end{aligned}$$

p – pozice, q – délka

p	1	2	3	4	5	6
q	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
1						
2	Y	X	S, X	Y	X	
3						
4						
5						
6						

Algoritmus CYK, příklad – řešení (matice V)

a b a a b a

$$\begin{aligned}
 S &\rightarrow AA|BB|AX|BY|a|b \\
 X &\rightarrow SA \\
 Y &\rightarrow SB \\
 A &\rightarrow a \\
 B &\rightarrow b
 \end{aligned}$$

p – pozice, q – délka

p	1	2	3	4	5	6
q	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
1	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
2	Y	X	S, X	Y	X	
3	S					
4						
5						
6						

Algoritmus CYK, příklad – řešení (matice V)

a b a a b a

$$\begin{aligned}
 S &\rightarrow AA|BB|AX|BY|a|b \\
 X &\rightarrow SA \\
 Y &\rightarrow SB \\
 A &\rightarrow a \\
 B &\rightarrow b
 \end{aligned}$$

p – pozice, q – délka

p	1	2	3	4	5	6
q	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
1	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
2	Y	X	S, X	Y	X	
3	S	$\emptyset$				
4						
5						
6						

Algoritmus CYK, příklad – řešení (matice V)

a b a a b a

$$\begin{aligned}
 S &\rightarrow AA|BB|AX|BY|a|b \\
 X &\rightarrow SA \\
 Y &\rightarrow SB \\
 A &\rightarrow a \\
 B &\rightarrow b
 \end{aligned}$$

p – pozice, q – délka

p	1	2	3	4	5	6
q	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
1	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
2	Y	X	S, X	Y	X	
3	S	$\emptyset$	Y	S		
4						
5						
6						

Algoritmus CYK, příklad – řešení (matice V)

a b a a b a

$$\begin{aligned}
 S &\rightarrow AA|BB|AX|BY|a|b \\
 X &\rightarrow SA \\
 Y &\rightarrow SB \\
 A &\rightarrow a \\
 B &\rightarrow b
 \end{aligned}$$

 p – pozice, q – délka

p	1	2	3	4	5	6
q	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
1	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
2	Y	X	S, X	Y	X	
3	S	$\emptyset$	Y	S		
4	X					
5						
6						

Algoritmus CYK, příklad – řešení (matice V)

a b a a b a

$$\begin{aligned}
 S &\rightarrow AA|BB|AX|BY|a|b \\
 X &\rightarrow SA \\
 Y &\rightarrow SB \\
 A &\rightarrow a \\
 B &\rightarrow b
 \end{aligned}$$

p – pozice, q – délka

p	1	2	3	4	5	6
q	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
1						
2	Y	X	S, X	Y	X	
3	S	$\emptyset$	Y	S		
4	X	S				
5						
6						

Algoritmus CYK, příklad – řešení (matice V)

a b a a b a

$$\begin{aligned}
 S &\rightarrow AA|BB|AX|BY|a|b \\
 X &\rightarrow SA \\
 Y &\rightarrow SB \\
 A &\rightarrow a \\
 B &\rightarrow b
 \end{aligned}$$

p – pozice, q – délka

p	1	2	3	4	5	6
q	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
1	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
2	Y	X	S, X	Y	X	
3	S	$\emptyset$	Y	S		
4	X	S	$\emptyset$			
5						
6						

Algoritmus CYK, příklad – řešení (matice V)

a b a a b a

$$\begin{aligned}
 S &\rightarrow AA|BB|AX|BY|a|b \\
 X &\rightarrow SA \\
 Y &\rightarrow SB \\
 A &\rightarrow a \\
 B &\rightarrow b
 \end{aligned}$$

p – pozice, q – délka

p	1	2	3	4	5	6
q	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
1	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
2	Y	X	S, X	Y	X	
3	S	$\emptyset$	Y	S		
4	X	S	$\emptyset$			
5	$\emptyset$					
6						

Algoritmus CYK, příklad – řešení (matice V)

a b a a b a

$$\begin{aligned}
 S &\rightarrow AA|BB|AX|BY|a|b \\
 X &\rightarrow SA \\
 Y &\rightarrow SB \\
 A &\rightarrow a \\
 B &\rightarrow b
 \end{aligned}$$

p – pozice, q – délka

p	1	2	3	4	5	6
q	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
1	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
2	Y	X	S, X	Y	X	
3	S	$\emptyset$	Y	S		
4	X	S	$\emptyset$			
5	$\emptyset$	X				
6						

Algoritmus CYK, příklad – řešení (matice V)

a b a a b a

$$\begin{aligned}
 S &\rightarrow AA|BB|AX|BY|a|b \\
 X &\rightarrow SA \\
 Y &\rightarrow SB \\
 A &\rightarrow a \\
 B &\rightarrow b
 \end{aligned}$$

p – pozice, q – délka

p	1	2	3	4	5	6
q	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
1	S, A	S, B	S, A	S, A	S, B	S, A
2	Y	X	S, X	Y	X	
3	S	$\emptyset$	Y	S		
4	X	S	$\emptyset$			
5	$\emptyset$	X				
6	S					

Algoritmus CYK pokrač.

- Gramatika musí být v Chomského normální formě.

Algoritmus CYK pokrač.

- Gramatika musí být v Chomského normální formě.
- Pro daný vstup délky n derivujeme podřetězce symbolů délky q na pozici p , značíme $w_{p,q}$, $1 \leq p, q \leq n$.

Algoritmus CYK pokrač.

- Gramatika musí být v Chomského normální formě.
- Pro daný vstup délky n derivujeme podřetězce symbolů délky q na pozici p , značíme $w_{p,q}$, $1 \leq p, q \leq n$.
- Derivace řetězců délky 1, $A \Rightarrow w_{p,1}$, je prováděno prohledáváním terminálních pravidel.

Algoritmus CYK pokrač.

- Gramatika musí být v Chomského normální formě.
- Pro daný vstup délky n derivujeme podřetězce symbolů délky q na pozici p , značíme $w_{p,q}$, $1 \leq p, q \leq n$.
- Derivace řetězců délky 1, $A \Rightarrow w_{p,1}$, je prováděno prohledáváním terminálních pravidel.
- Derivace delších řetězců $A \Rightarrow^* w_{p,q}$, $q \geq 2$ vyžaduje aby platilo $A \Rightarrow BC \Rightarrow^* w_{p,q}$. Tedy z B derivujeme řetězec délky k , $1 \leq k \leq q$, a z C derivujeme zbytek, řetězec délky $q - k$. Tzn. $B \Rightarrow^* w_{p,k}$ a $C \Rightarrow^* w_{p+k, q-k}$. Kratší řetězce máme tedy vždy "předpočítané."

Algoritmus CYK pokrač.

```

program CYK Parser;
begin
    for p := 1 to n do  $V[p, 1] := \{A | A \rightarrow a_p \in P\}$ ;
    for q := 2 to n do
        for p := 1 to n - q + 1 do
             $V[p, q] = \emptyset$ ;
            for k := 1 to q - 1 do
                 $V[p, q] =$ 
                 $V[p, q] \cup$ 
                 $\cup \{A | A \rightarrow BC \in P, B \in V[p, k], C \in V[p+k, q-k]\}$ ;
            od
        od
    od
end

```

složitost CYK je $O(n^3)$

Obsah

- 1 Základní postupy pro syntaktickou analýzu obecných CFG
- 2 Tomitův zobecněný analyzátor LR
- 3 Algoritmus CYK
- 4 Tabulkové analyzátory
- 5 Porovnání jednotlivých algoritmů
- 6 Syntaktická analýza s využitím strojového učení

Tabulkové (chart) analyzátory

- Rozlišujeme tři základní typy **tabulkových analyzátorů**:

- shora dolů;
- zdola nahoru;
- analýza řízená hlavou pravidla.

- Mnoho dalších variant je popsáno v:

Sikkel Klaas: Parsing Schemata: A Framework for Specification and Analysis of Parsing Algorithm, 1997.

- Neklade se žádné omezení na gramatiku.
- Analyzátory typu "chart" v sobě většinou obsahují dvě datové struktury **chart** a **agendu**. Chart a agenda obsahují tzv. *hrany*.
- **Hrana** je trojice $[A \rightarrow \alpha \bullet \beta, i, j]$, kde:
  - i, j jsou celá čísla, $0 \leq i \leq j \leq n$ pro n slov ve vstupní větě
  - a $A \rightarrow \alpha\beta$ je pravidlem vstupní gramatiky.

Tabulkové (chart) analyzátor

- Rozlišujeme tři základní typy **tabulkových analyzátorů**:

- shora dolů;
- zdola nahoru;
- analýza řízená hlavou pravidla.

- Mnoho dalších variant je popsáno v:

Sikkel Klaas: **Parsing Schemata: A Framework for Specification and Analysis of Parsing Algorithm**, 1997.

- Neklade se žádné omezení na gramatiku.
- Analyzátor typu "chart" v sobě většinou obsahují dvě datové struktury **chart** a **agendu**. Chart a agenda obsahují tzv. *hrany*.
- **Hrana** je trojice $[A \rightarrow \alpha \bullet \beta, i, j]$, kde:
  - i, j jsou celá čísla, $0 \leq i \leq j \leq n$ pro n slov ve vstupní větě
  - a $A \rightarrow \alpha\beta$ je pravidlem vstupní gramatiky.

Tabulkové (chart) analyzátor

- Rozlišujeme tři základní typy **tabulkových analyzátorů**:

- shora dolů;
- zdola nahoru;
- analýza řízená hlavou pravidla.

- Mnoho dalších variant je popsáno v:

Sikkel Klaas: [Parsing Schemata: A Framework for Specification and Analysis of Parsing Algorithm](#), 1997.

- Neklade se žádné omezení na gramatiku.

- Analyzátor typu "chart" v sobě většinou obsahují dvě datové struktury **chart** a **agendu**. Chart a agenda obsahují tzv. *hrany*.

- **Hrana** je trojice $[A \rightarrow \alpha \bullet \beta, i, j]$, kde:

- i, j jsou celá čísla, $0 \leq i \leq j \leq n$ pro n slov ve vstupní větě
- a $A \rightarrow \alpha\beta$ je pravidlem vstupní gramatiky.

Tabulkové (chart) analyzátor

- Rozlišujeme tři základní typy **tabulkových analyzátorů**:

- shora dolů;
- zdola nahoru;
- analýza řízená hlavou pravidla.

- Mnoho dalších variant je popsáno v:

Sikkel Klaas: [Parsing Schemata: A Framework for Specification and Analysis of Parsing Algorithm](#), 1997.

- Neklade se žádné omezení na gramatiku.
- Analyzátor typu "chart" v sobě většinou obsahují dvě datové struktury **chart** a **agendu**. Chart a agenda obsahují tzv. *hrany*.
- **Hrana** je trojice $[A \rightarrow \alpha \bullet \beta, i, j]$, kde:
  - i, j jsou celá čísla, $0 \leq i \leq j \leq n$ pro n slov ve vstupní větě
  - a $A \rightarrow \alpha\beta$ je pravidlem vstupní gramatiky.

Tabulkové (chart) analyzátory

- Rozlišujeme tři základní typy tabulkových analyzátorů:

- shora dolů;
- zdola nahoru;
- analýza řízená hlavou pravidla.

- Mnoho dalších variant je popsáno v:

Sikkel Klaas: Parsing Schemata: A Framework for Specification and Analysis of Parsing Algorithm, 1997.

- Neklade se žádné omezení na gramatiku.
- Analyzátory typu "chart" v sobě většinou obsahují dvě datové struktury **chart** a **agendu**. Chart a agenda obsahují tzv. *hrany*.
- Hrana** je trojice $[A \rightarrow \alpha \bullet \beta, i, j]$, kde:
  - i, j jsou celá čísla, $0 \leq i \leq j \leq n$ pro n slov ve vstupní větě
  - a $A \rightarrow \alpha\beta$ je pravidlem vstupní gramatiky.

$[A \rightarrow BC \bullet DE, 0, 3]$

Obecný analyzátor typu “chart”

```

program Chart Parser;
begin
    inicializuj (CHART);
    inicializuj (AGENDA);
    while (AGENDA ≠ ∅) do
        E := vezmi hranu z AGENDA;
        for each (hrana F, která může být vytvořena pomocí
            hrany E a nějaké jiné hrany z CHART) do
            if F ∉ AGENDA and F ∉ CHART and F ≠ E
                then přidej F do AGENDA;
            fi;
        od;
        přidej E do CHART;
    od;
end;

```

složitost tabulkové analýzy je $O(n^3)$ ($|Pravidla|$ bereme jako konstantu)

Varianta shora dolů

Inicializace:

- $\forall p \in P \mid p = S \rightarrow \alpha$ přidej hranu $[S \rightarrow \bullet\alpha, 0, 0]$ do agendy.
- počáteční chart je prázdný.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- ➊ (fundamentální pravidlo) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_i, j, k]$, potom pro každou hranu $[B \rightarrow \gamma, A\beta, i, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A\beta, i, k]$.
- ➋ (uzavřené hrany) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \gamma, A\beta, i, j]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \alpha_i, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A\beta, i, k]$.
- ➌ (terminál na vstupu) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_i a_{j+1}\beta, i, j]$, vytvoř hranu $[A \rightarrow \alpha a_{j+1}\beta, i, j+1]$.
- ➍ (predikce) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha, B\beta, i, j]$ potom pro každé pravidlo $B \rightarrow \gamma \in P$, vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma, i, j]$.

Varianta shora dolů

Inicializace:

- $\forall p \in P \mid p = S \rightarrow \alpha$ přidej hranu $[S \rightarrow \bullet\alpha, 0, 0]$ do agendy.
- počáteční chart je prázdný.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- ➊ (fundamentální pravidlo) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_i, j, k]$, potom pro každou hranu $[B \rightarrow \gamma, A\beta, i, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A\beta, i, k]$.
- ➋ (uzavřené hrany) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \gamma, A\beta, i, j]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \alpha_i, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A\beta, i, k]$.
- ➌ (terminál na vstupu) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_i a_{j+1}\beta, i, j]$, vytvoř hranu $[A \rightarrow \alpha_i a_{j+1}\beta, i, j+1]$.
- ➍ (predikce) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_i B\beta, i, j]$ potom pro každé pravidlo $B \rightarrow \gamma \in P$, vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma, j, j]$.

Varianta shora dolů

Inicializace:

- $\forall p \in P \mid p = S \rightarrow \alpha$ přidej hranu $[S \rightarrow \bullet\alpha, 0, 0]$ do agendy.
- počáteční chart je prázdný.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- (fundamentální pravidlo) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$, potom pro každou hranu $[B \rightarrow \gamma_\bullet A \beta, i, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, i, k]$.
- (uzavřené hrany) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \gamma_\bullet A \beta, i, j]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, i, k]$.
- (terminál na vstupu) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet a_{j+1} \beta, i, j]$, vytvoř hranu $[A \rightarrow \alpha a_{j+1} \beta, i, j+1]$.
- (predikce) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet B \beta, i, j]$ potom pro každé pravidlo $B \rightarrow \gamma \in P$, vytvoř hranu $[B \rightarrow \bullet\gamma, j, j]$.

Varianta shora dolů

Inicializace:

- $\forall p \in P \mid p = S \rightarrow \alpha$ přidej hranu $[S \rightarrow \bullet\alpha, 0, 0]$ do agendy.
- počáteční chart je prázdný.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- (fundamentální pravidlo) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$, potom pro každou hranu $[B \rightarrow \gamma_\bullet A \beta, i, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, i, k]$.
- (uzavřené hrany) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \gamma_\bullet A \beta, i, j]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, i, k]$.
- (terminál na vstupu) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet a_{j+1} \beta, i, j]$, vytvoř hranu $[A \rightarrow \alpha a_{j+1} \bullet \beta, i, j+1]$.
- (predikce) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet B \beta, i, j]$ potom pro každé pravidlo $B \rightarrow \gamma \in P$, vytvoř hranu $[B \rightarrow \bullet \gamma, j, j]$.

Varianta shora dolů

Inicializace:

- $\forall p \in P \mid p = S \rightarrow \alpha$ přidej hranu $[S \rightarrow \bullet\alpha, 0, 0]$ do agendy.
- počáteční chart je prázdný.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- (fundamentální pravidlo) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$, potom pro každou hranu $[B \rightarrow \gamma_\bullet A \beta, i, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, i, k]$.
- (uzavřené hrany) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \gamma_\bullet A \beta, i, j]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, i, k]$.
- (terminál na vstupu) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet a_{j+1} \beta, i, j]$, vytvoř hranu $[A \rightarrow \alpha a_{j+1} \beta, i, j+1]$.
- (predikce) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet B \beta, i, j]$ potom pro každé pravidlo $B \rightarrow \gamma \in P$, vytvoř hranu $[B \rightarrow \bullet\gamma, j, j]$.

Varianta shora dolů

Inicializace:

- $\forall p \in P \mid p = S \rightarrow \alpha$ přidej hranu $[S \rightarrow \bullet\alpha, 0, 0]$ do agendy.
- počáteční chart je prázdný.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- (fundamentální pravidlo) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$, potom pro každou hranu $[B \rightarrow \gamma_\bullet A \beta, i, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, i, k]$.
- (uzavřené hrany) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \gamma_\bullet A \beta, i, j]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, i, k]$.
- (terminál na vstupu) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet a_{j+1} \beta, i, j]$, vytvoř hranu $[A \rightarrow \alpha a_{j+1} \bullet \beta, i, j+1]$.
- (predikce) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet B \beta, i, j]$ potom pro každé pravidlo $B \rightarrow \gamma \in P$, vytvoř hranu $[B \rightarrow \bullet \gamma, j, j]$.

Varianta shora dolů

Inicializace:

- $\forall p \in P \mid p = S \rightarrow \alpha$ přidej hranu $[S \rightarrow \bullet\alpha, 0, 0]$ do agendy.
- počáteční chart je prázdný.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- (fundamentální pravidlo) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$, potom pro každou hranu $[B \rightarrow \gamma_\bullet A \beta, i, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, i, k]$.
- (uzavřené hrany) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \gamma_\bullet A \beta, i, j]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, i, k]$.
- (terminál na vstupu) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet a_{j+1} \beta, i, j]$, vytvoř hranu $[A \rightarrow \alpha a_{j+1} \bullet \beta, i, j+1]$.
- (predikce) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet B \beta, i, j]$ potom pro každé pravidlo $B \rightarrow \gamma \in P$, vytvoř hranu $[B \rightarrow \bullet \gamma, j, j]$.

Příklad – tabulkové analýzy (typu chart)

Gramatika:

<i>S</i>	$\rightarrow$	<i>CLAUSE</i>
<i>CLAUSE</i>	$\rightarrow$	<i>V OPTPREP N</i>
<i>OPTPREP</i>	$\rightarrow$	ϵ
<i>OPTPREP</i>	$\rightarrow$	<i>PREP</i>
<i>V</i>	$\rightarrow$	<i>jel</i>
<i>PREP</i>	$\rightarrow$	<i>kolem</i>
<i>N</i>	$\rightarrow$	<i>domu</i>
<i>N</i>	$\rightarrow$	<i>kolem</i>

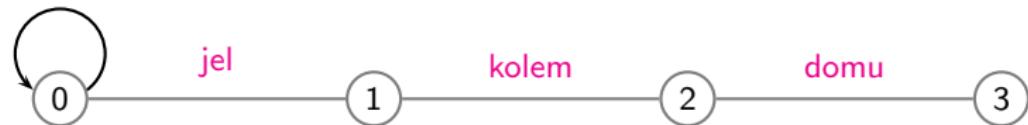
Věta:

"jel kolem domu" ($a_1=jel$, $a_2=kolem$, $a_3=domu$).

Příklad – chart po analýze shora dolů

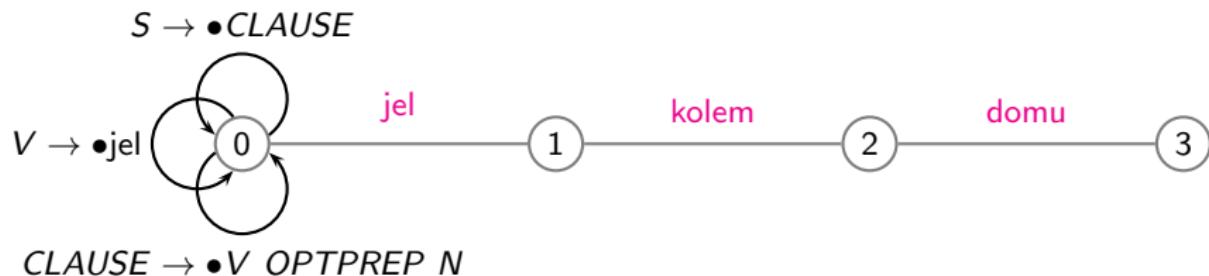
Příklad – chart po analýze shora dolů

 $S \rightarrow \bullet CLAUSE$

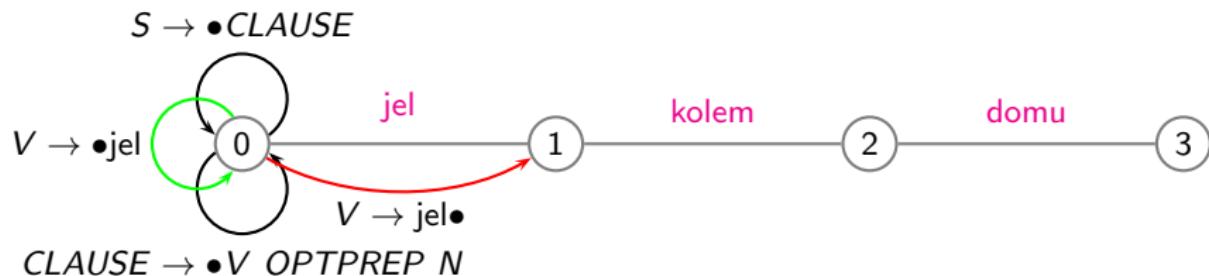
Příklad – chart po analýze shora dolů

 $S \rightarrow \bullet CLAUSE$ $CLAUSE \rightarrow \bullet V \ OPTPREP \ N$

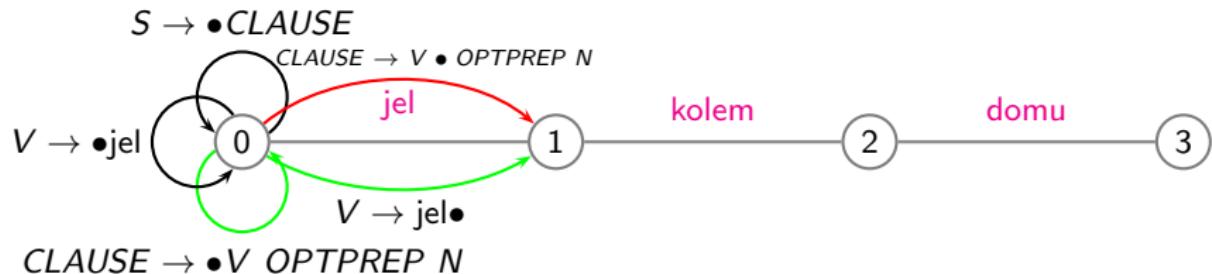
Příklad – chart po analýze shora dolů

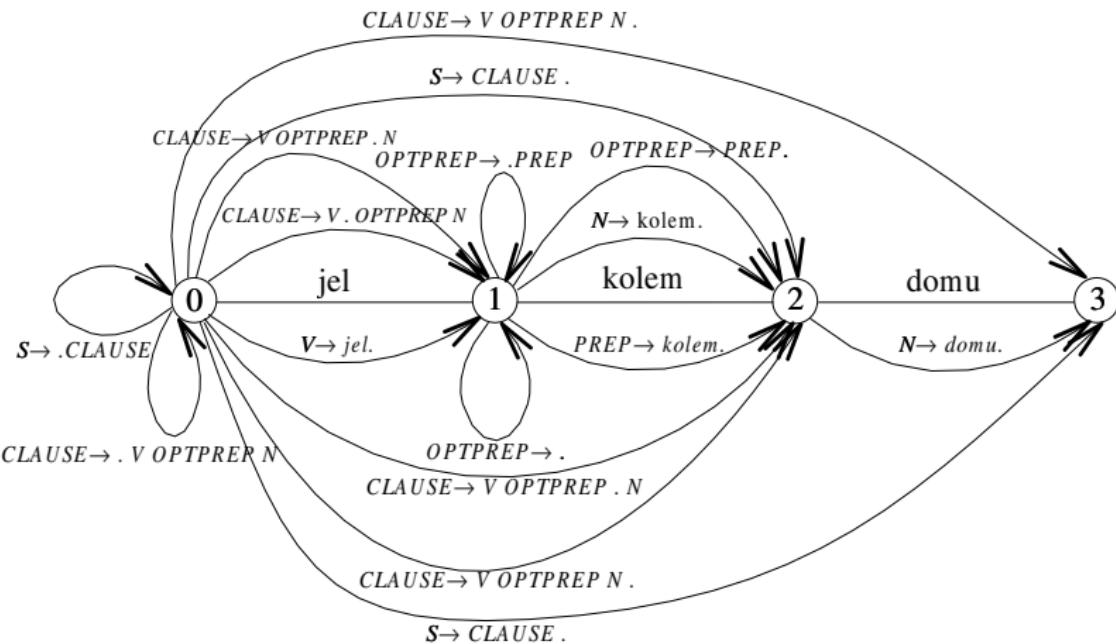
Příklad – chart po analýze shora dolů

Příklad – chart po analýze shora dolů

Příklad – chart po analýze shora dolů

Varianta zdola nahoru

Inicializace:

- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow \epsilon$ přidej hrany $[A \rightarrow \bullet, 0, 0]$, $[A \rightarrow \bullet, 1, 1]$, ..., $[A \rightarrow \bullet, n, n]$ do agendy.
- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow a; \alpha$ přidej hranu $[A \rightarrow \bullet a; \alpha, i-1, i-1]$ do agendy.
- počáteční chart je prázdný.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- ➊ (fundamentální pravidlo) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$, potom pro každou hranu $[B \rightarrow \gamma_\bullet A\beta, l, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, l, k]$.
- ➋ (uzavřené hrany) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \gamma_\bullet A\beta, l, j]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, l, k]$.
- ➌ (terminál na vstupu) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet a_{j+1} \beta, l, j]$, potom vytvoř hranu $[A \rightarrow \alpha a_{j+1} \beta, l, j+1]$.
- ➍ (predikce) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, l, j]$, potom pro každé pravidlo $B \rightarrow A\gamma$ vstupní gramatiky vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet, l, j]$.

Varianta zdola nahoru

Inicializace:

- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow \epsilon$ přidej hrany $[A \rightarrow \bullet, 0, 0]$, $[A \rightarrow \bullet, 1, 1]$, ..., $[A \rightarrow \bullet, n, n]$ do agendy.
- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow a; \alpha$ přidej hranu $[A \rightarrow \bullet a; \alpha, i-1, i-1]$ do agendy.
- počáteční chart je prázdný.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- (fundamentální pravidlo) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$, potom pro každou hranu $[B \rightarrow \gamma_\bullet A\beta, l, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, l, k]$.
- (uzavřené hrany) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \gamma_\bullet A\beta, l, j]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, l, k]$.
- (terminál na vstupu) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet a_{j+1} \beta, l, j]$, potom vytvoř hranu $[A \rightarrow \alpha a_{j+1} \beta, l, j+1]$.
- (predikce) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, l, j]$, potom pro každé pravidlo $B \rightarrow A\gamma$ vstupní gramatiky vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet, l, j]$.

Varianta zdola nahoru

Inicializace:

- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow \epsilon$ přidej hrany $[A \rightarrow \bullet, 0, 0]$, $[A \rightarrow \bullet, 1, 1]$, ..., $[A \rightarrow \bullet, n, n]$ do agendy.
- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow a; \alpha$ přidej hranu $[A \rightarrow \bullet a; \alpha, i-1, i-1]$ do agendy.
- počáteční chart je prázdný.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- (fundamentální pravidlo) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$, potom pro každou hranu $[B \rightarrow \gamma_\bullet A\beta, l, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, l, k]$.
- (uzavřené hrany) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \gamma_\bullet A\beta, l, j]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, l, k]$.
- (terminál na vstupu) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet a_{j+1} \beta, l, j]$, potom vytvoř hranu $[A \rightarrow \alpha a_{j+1} \beta, l, j+1]$.
- (predikce) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, l, j]$, potom pro každé pravidlo $B \rightarrow A\gamma$ vstupní gramatiky vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet, l, j]$.

Varianta zdola nahoru

Inicializace:

- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow \epsilon$ přidej hrany $[A \rightarrow \bullet, 0, 0]$, $[A \rightarrow \bullet, 1, 1]$, ..., $[A \rightarrow \bullet, n, n]$ do agendy.
- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow a; \alpha$ přidej hranu $[A \rightarrow \bullet a; \alpha, i-1, i-1]$ do agendy.
- počáteční chart je prázdný.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- (fundamentální pravidlo) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$, potom pro každou hranu $[B \rightarrow \gamma_\bullet A\beta, i, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, i, k]$.
- (uzavřené hrany) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \gamma_\bullet A\beta, i, j]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, i, k]$.
- (terminál na vstupu) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet a_{j+1} \beta, i, j]$, potom vytvoř hranu $[A \rightarrow \alpha a_{j+1} \bullet \beta, i, j+1]$.
- (predikce) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, i, j]$, potom pro každé pravidlo $B \rightarrow A\gamma$ vstupní gramatiky vytvoř hranu $[B \rightarrow \bullet A\gamma, i, i]$.

Varianta zdola nahoru

Inicializace:

- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow \epsilon$ přidej hrany $[A \rightarrow \bullet, 0, 0]$, $[A \rightarrow \bullet, 1, 1]$, ..., $[A \rightarrow \bullet, n, n]$ do agendy.
- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow a; \alpha$ přidej hranu $[A \rightarrow \bullet a; \alpha, i-1, i-1]$ do agendy.
- počáteční chart je prázdný.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- (fundamentální pravidlo) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$, potom pro každou hranu $[B \rightarrow \gamma_\bullet A\beta, i, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, i, k]$.
- (uzavřené hrany) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \gamma_\bullet A\beta, i, j]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, i, k]$.
- (terminál na vstupu) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet a_{j+1} \beta, i, j]$, potom vytvoř hranu $[A \rightarrow \alpha a_{j+1} \bullet \beta, i, j+1]$.
- (predikce) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, i, j]$, potom pro každé pravidlo $B \rightarrow A\gamma$ vstupní gramatiky vytvoř hranu $[B \rightarrow \bullet A\gamma, i, i]$.

Varianta zdola nahoru

Inicializace:

- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow \epsilon$ přidej hrany $[A \rightarrow \bullet, 0, 0]$, $[A \rightarrow \bullet, 1, 1]$, ..., $[A \rightarrow \bullet, n, n]$ do agendy.
- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow a; \alpha$ přidej hranu $[A \rightarrow \bullet a; \alpha, i-1, i-1]$ do agendy.
- počáteční chart je prázdný.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- (fundamentální pravidlo) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$, potom pro každou hranu $[B \rightarrow \gamma_\bullet A\beta, i, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, i, k]$.
- (uzavřené hrany) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \gamma_\bullet A\beta, i, j]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, i, k]$.
- (terminál na vstupu) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet a_{j+1} \beta, i, j]$, potom vytvoř hranu $[A \rightarrow \alpha a_{j+1} \beta, i, j+1]$.
- (predikce) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, i, j]$, potom pro každé pravidlo $B \rightarrow A\gamma$ vstupní gramatiky vytvoř hranu $[B \rightarrow \bullet A\gamma, i, i]$.

Varianta zdola nahoru

Inicializace:

- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow \epsilon$ přidej hrany $[A \rightarrow \bullet, 0, 0]$, $[A \rightarrow \bullet, 1, 1]$, ..., $[A \rightarrow \bullet, n, n]$ do agendy.
- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow a; \alpha$ přidej hranu $[A \rightarrow \bullet a; \alpha, i-1, i-1]$ do agendy.
- počáteční chart je prázdný.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- (fundamentální pravidlo) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$, potom pro každou hranu $[B \rightarrow \gamma_\bullet A\beta, i, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, i, k]$.
- (uzavřené hrany) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \gamma_\bullet A\beta, i, j]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, i, k]$.
- (terminál na vstupu) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet a_{j+1} \beta, i, j]$, potom vytvoř hranu $[A \rightarrow \alpha a_{j+1} \bullet \beta, i, j+1]$.
- (predikce) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, i, j]$, potom pro každé pravidlo $B \rightarrow A\gamma$ vstupní gramatiky vytvoř hranu $[B \rightarrow \bullet A\gamma, i, i]$.

Varianta zdola nahoru

Inicializace:

- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow \epsilon$ přidej hrany $[A \rightarrow \bullet, 0, 0]$, $[A \rightarrow \bullet, 1, 1]$, ..., $[A \rightarrow \bullet, n, n]$ do agendy.
- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow a; \alpha$ přidej hranu $[A \rightarrow \bullet a; \alpha, i-1, i-1]$ do agendy.
- počáteční chart je prázdný.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- (fundamentální pravidlo) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$, potom pro každou hranu $[B \rightarrow \gamma_\bullet A\beta, i, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, i, k]$.
- (uzavřené hrany) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \gamma_\bullet A\beta, i, j]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \alpha_\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \gamma A_\bullet \beta, i, k]$.
- (terminál na vstupu) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet a_{j+1} \beta, i, j]$, potom vytvoř hranu $[A \rightarrow \alpha a_{j+1} \bullet \beta, i, j+1]$.
- (predikce) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \alpha_\bullet, i, j]$, potom pro každé pravidlo $B \rightarrow A\gamma$ vstupní gramatiky vytvoř hranu $[B \rightarrow \bullet A\gamma, i, i]$.

Analýza řízená hlavou pravidla

- *head-driven chart parsing*
- Hlava pravidla – libovolný (určený) symbol z pravé strany pravidla.
Například pravidlo $CLAUSE \rightarrow V \underline{PREP} N$ může mít hlavy $V, PREP, N$.
- Epsilon pravidlo má hlavu ϵ .
- Hrana v analyzátoru řízeném hlavou pravidla – trojice $[A \rightarrow \alpha \cdot \beta \cdot \gamma, i, j]$, kde i, j jsou celá čísla, $0 \leq i \leq j \leq n$ pro n slov ve vstupní větě a $A \rightarrow \alpha \beta \gamma$ je pravidlo vstupní gramatiky a hlava je v β .
- Algoritmus vlastní analýzy (varianta zdola nahoru) je podobný jednoduchému přístupu. Analýza neprobíhá zleva doprava, ale začíná na hlavě daného pravidla.

Analýza řízená hlavou pravidla

- *head-driven chart parsing*
- **Hlava pravidla** – libovolný (určený) symbol z pravé strany pravidla.

Například pravidlo $CLAUSE \rightarrow V \underline{PREP} N$ může mít hlavy $V, PREP, N$.

- Epsilon pravidlo má hlavu ϵ .
- Hrana v analyzátoru řízeném hlavou pravidla – trojice $[A \rightarrow \alpha \cdot \beta \cdot \gamma, i, j]$, kde i, j jsou celá čísla, $0 \leq i \leq j \leq n$ pro n slov ve vstupní větě a $A \rightarrow \alpha \beta \gamma$ je pravidlo vstupní gramatiky a hlava je v β .
- Algoritmus vlastní analýzy (varianta zdola nahoru) je podobný jednoduchému přístupu. Analýza neprobíhá zleva doprava, ale začíná na hlavě daného pravidla.

Analýza řízená hlavou pravidla

- *head-driven chart parsing*
- **Hlava pravidla** – libovolný (určený) symbol z pravé strany pravidla.

Například pravidlo $CLAUSE \rightarrow V \underline{PREP} N$ může mít hlavy $V, PREP, N$.

- Epsilon pravidlo má hlavu ϵ .
- Hrana v analyzátoru řízeném hlavou pravidla – trojice $[A \rightarrow \alpha \cdot \beta \cdot \gamma, i, j]$, kde i, j jsou celá čísla, $0 \leq i \leq j \leq n$ pro n slov ve vstupní větě a $A \rightarrow \alpha \beta \gamma$ je pravidlo vstupní gramatiky a hlava je v β .
- Algoritmus vlastní analýzy (varianta zdola nahoru) je podobný jednoduchému přístupu. Analýza neprobíhá zleva doprava, ale začíná na hlavě daného pravidla.

Analýza řízená hlavou pravidla

- *head-driven chart parsing*
- **Hlava pravidla** – libovolný (určený) symbol z pravé strany pravidla.

Například pravidlo $CLAUSE \rightarrow V \underline{PREP} N$ může mít hlavy $V, PREP, N$.

- Epsilon pravidlo má hlavu ϵ .
- Hrana v analyzátoru řízeném hlavou pravidla – trojice $[A \rightarrow \alpha \cdot \beta \cdot \gamma, i, j]$, kde i, j jsou celá čísla, $0 \leq i \leq j \leq n$ pro n slov ve vstupní větě a $A \rightarrow \alpha \beta \gamma$ je pravidlo vstupní gramatiky a hlava je v β .
- Algoritmus vlastní analýzy (varianta zdola nahoru) je podobný jednoduchému přístupu. Analýza neprobíhá zleva doprava, ale začíná na hlavě daného pravidla.

Analýza řízená hlavou pravidla

- *head-driven chart parsing*
- **Hlava pravidla** – libovolný (určený) symbol z pravé strany pravidla.

Například pravidlo $CLAUSE \rightarrow V \underline{PREP} N$ může mít hlavy $V, PREP, N$.

- Epsilon pravidlo má hlavu ϵ .
- Hrana v analyzátoru řízeném hlavou pravidla – trojice $[A \rightarrow \alpha \cdot \beta \cdot \gamma, i, j]$, kde i, j jsou celá čísla, $0 \leq i \leq j \leq n$ pro n slov ve vstupní větě a $A \rightarrow \alpha \beta \gamma$ je pravidlo vstupní gramatiky a hlava je v β .
- Algoritmus vlastní analýzy (varianta zdola nahoru) je podobný jednoduchému přístupu. Analýza neprobíhá zleva doprava, ale **začíná na hlavě** daného pravidla.

Analyzátor řízený hlavou pravidla

Inicializace:

- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow \epsilon$ přidej hrany $[A \rightarrow \bullet\bullet, 0, 0]$, $[A \rightarrow \bullet\bullet, 1, 1]$, ..., $[A \rightarrow \bullet\bullet, n, n]$ do agendy.
- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow \alpha \underline{a_i} \beta$ (a_i je hlavou pravidla) přidej hranu $[A \rightarrow \alpha \bullet a_i \bullet \beta, i-1, i]$ do agendy.
- počáteční chart je prázdný.

Je tato inicializace v pořádku?

Co když inicializace nic nepřidá? (žadné ϵ ani žádný terminál jako hlava)
Odpověď: taková gramatika by generovala prázdný jazyk.

Analyzátor řízený hlavou pravidla

Inicializace:

- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow \epsilon$ přidej hrany $[A \rightarrow \bullet\bullet, 0, 0]$, $[A \rightarrow \bullet\bullet, 1, 1]$, ..., $[A \rightarrow \bullet\bullet, n, n]$ do agendy.
- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow \alpha \underline{a_i} \beta$ (a_i je hlavou pravidla) přidej hranu $[A \rightarrow \alpha \bullet a_i \bullet \beta, i-1, i]$ do agendy.
- počáteční chart je prázdný.

Je tato inicializace v pořádku?

Co když inicializace nic nepřidá? (žadné ϵ ani žádný terminál jako hlava)
Odpověď: taková gramatika by generovala prázdný jazyk.

Analyzátor řízený hlavou pravidla

Inicializace:

- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow \epsilon$ přidej hrany $[A \rightarrow \bullet\bullet, 0, 0]$, $[A \rightarrow \bullet\bullet, 1, 1]$, ..., $[A \rightarrow \bullet\bullet, n, n]$ do agendy.
- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow \alpha \underline{a_i} \beta$ (a_i je hlavou pravidla) přidej hranu $[A \rightarrow \alpha \bullet a_i \bullet \beta, i-1, i]$ do agendy.
- počáteční chart je prázdný.

Je tato inicializace v pořádku?

Co když inicializace nic nepřidá? (žadné ϵ ani žádný terminál jako hlava)
Odpověď: taková gramatika by generovala prázdný jazyk.

Analyzátor řízený hlavou pravidla

Inicializace:

- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow \epsilon$ přidej hrany $[A \rightarrow \bullet\bullet, 0, 0]$, $[A \rightarrow \bullet\bullet, 1, 1]$, ..., $[A \rightarrow \bullet\bullet, n, n]$ do agendy.
- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow \alpha \underline{a_i} \beta$ (a_i je hlavou pravidla) přidej hranu $[A \rightarrow \alpha \bullet a_i \bullet \beta, i-1, i]$ do agendy.
- počáteční chart je prázdný.

Je tato inicializace v pořádku?

Co když inicializace nic nepřidá? (žadné ϵ ani žádný terminál jako hlava)
 Odpověď: taková gramatika by generovala prázdný jazyk.

Analyzátor řízený hlavou pravidla

Inicializace:

- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow \epsilon$ přidej hrany $[A \rightarrow \bullet\bullet, 0, 0]$, $[A \rightarrow \bullet\bullet, 1, 1]$, ..., $[A \rightarrow \bullet\bullet, n, n]$ do agendy.
- $\forall p \in P \mid p = A \rightarrow \alpha \underline{a_i} \beta$ (a_i je hlavou pravidla) přidej hranu $[A \rightarrow \alpha \bullet a_i \bullet \beta, i-1, i]$ do agendy.
- počáteční chart je prázdný.

Je tato inicializace v pořádku?

Co když inicializace nic nepřidá? (žadné ϵ ani žádný terminál jako hlava)
 Odpověď: taková gramatika by generovala prázdný jazyk.

Analyzátor řízený hlavou pravidla pokrač.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- a₁) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$, potom pro každou hranu: $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet A\delta, i, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma A\bullet\delta, i, k]$,
- a₂) pro $[B \rightarrow \beta A\bullet\gamma\bullet\delta, k, l]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\gamma\bullet\delta, j, l]$.
- b₁) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet A\delta, i, j]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma A\bullet\delta, i, k]$.
- b₂) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \beta A\bullet\gamma\bullet\delta, k, l]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\gamma\bullet\delta, j, l]$.
- c₁) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \beta a_i \bullet\gamma\bullet\delta, i, j]$, potom vytvoř hranu $[A \rightarrow \beta\bullet a_i \gamma\bullet\delta, i-1, j]$.
- c₂) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet a_{j+1} \delta, i, j]$, potom vytvoř hranu $[A \rightarrow \beta\bullet\gamma a_{j+1} \bullet\delta, i, j+1]$.
- d) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, i, j]$, potom pro každé pravidlo $B \rightarrow \beta \underline{A} \gamma$ ve vstupní gramatice vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\bullet\gamma, i, j]$ (symbol A je hlavou pravidla).

Analyzátor řízený hlavou pravidla pokrač.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- a₁) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$, potom pro každou hranu:
 $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet A\delta, i, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma A\bullet\delta, i, k]$,
- a₂) pro $[B \rightarrow \beta A\bullet\gamma\bullet\delta, k, l]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\gamma\bullet\delta, j, l]$.
- b₁) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet A\delta, i, j]$, potom pro každou hranu
 $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma A\bullet\delta, i, k]$.
- b₂) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \beta A\bullet\gamma\bullet\delta, k, l]$, potom pro každou hranu
 $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\gamma\bullet\delta, j, l]$.
- c₁) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \beta a_i \bullet\gamma\bullet\delta, i, j]$, potom vytvoř hranu
 $[A \rightarrow \beta\bullet a_i \gamma\bullet\delta, i-1, j]$.
- c₂) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet a_{j+1} \delta, i, j]$, potom vytvoř hranu
 $[A \rightarrow \beta\bullet\gamma a_{j+1} \bullet\delta, i, j+1]$.
- d) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, i, j]$, potom pro každé pravidlo
 $B \rightarrow \beta \underline{A} \gamma$ ve vstupní gramatice vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\bullet\gamma, i, j]$
(symbol A je hlavou pravidla).

Analyzátor řízený hlavou pravidla pokrač.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- a₁) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$, potom pro každou hranu:
 $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet A\delta, i, l]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma A\bullet\delta, i, k]$,
- a₂) pro $[B \rightarrow \beta A\bullet\gamma\bullet\delta, k, l]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\gamma\bullet\delta, j, l]$.
- b₁) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet A\delta, i, j]$, potom pro každou hranu
 $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma A\bullet\delta, i, k]$.
- b₂) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \beta A\bullet\gamma\bullet\delta, k, l]$, potom pro každou hranu
 $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\gamma\bullet\delta, j, l]$.
- c₁) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \beta a_i \bullet\gamma\bullet\delta, i, j]$, potom vytvoř hranu
 $[A \rightarrow \beta\bullet a_i \gamma\bullet\delta, i-1, j]$.
- c₂) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet a_{j+1} \delta, i, j]$, potom vytvoř hranu
 $[A \rightarrow \beta\bullet\gamma a_{j+1} \bullet\delta, i, j+1]$.
- d) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, i, j]$, potom pro každé pravidlo
 $B \rightarrow \beta \underline{A} \gamma$ ve vstupní gramatice vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\bullet\gamma, i, j]$
(symbol A je hlavou pravidla).

Analyzátor řízený hlavou pravidla pokrač.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- a₁) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$, potom pro každou hranu:
 $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet A\delta, i, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma A\bullet\delta, i, k]$,
- a₂) pro $[B \rightarrow \beta A\bullet\gamma\bullet\delta, k, l]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\gamma\bullet\delta, j, l]$.
- b₁) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet A\delta, i, j]$, potom pro každou hranu
 $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma A\bullet\delta, i, k]$.
- b₂) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \beta A\bullet\gamma\bullet\delta, k, l]$, potom pro každou hranu
 $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\gamma\bullet\delta, j, l]$.
- c₁) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \beta a_i \bullet\gamma\bullet\delta, i, j]$, potom vytvoř hranu
 $[A \rightarrow \beta\bullet a_i \gamma\bullet\delta, i-1, j]$.
- c₂) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet a_{j+1} \delta, i, j]$, potom vytvoř hranu
 $[A \rightarrow \beta\bullet\gamma a_{j+1} \bullet\delta, i, j+1]$.
- d) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, i, j]$, potom pro každé pravidlo
 $B \rightarrow \beta \underline{A} \gamma$ ve vstupní gramatice vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\bullet\gamma, i, j]$
(symbol A je hlavou pravidla).

Analyzátor řízený hlavou pravidla pokrač.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- a₁) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$, potom pro každou hranu: $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet A\delta, i, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma A\bullet\delta, i, k]$,
- a₂) pro $[B \rightarrow \beta A\bullet\gamma\bullet\delta, k, l]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\gamma\bullet\delta, j, l]$.
- b₁) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet A\delta, i, j]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma A\bullet\delta, i, k]$.
- b₂) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \beta A\bullet\gamma\bullet\delta, k, l]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\gamma\bullet\delta, j, l]$.
- c₁) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \beta a_i\bullet\gamma\bullet\delta, i, j]$, potom vytvoř hranu $[A \rightarrow \beta\bullet a_i\gamma\bullet\delta, i-1, j]$.
- c₂) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet a_{j+1}\delta, i, j]$, potom vytvoř hranu $[A \rightarrow \beta\bullet\gamma a_{j+1}\bullet\delta, i, j+1]$.
- d) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, i, j]$, potom pro každé pravidlo $B \rightarrow \beta \underline{A} \gamma$ ve vstupní gramatice vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\gamma, i, j]$ (symbol A je hlavou pravidla).

Analyzátor řízený hlavou pravidla pokrač.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

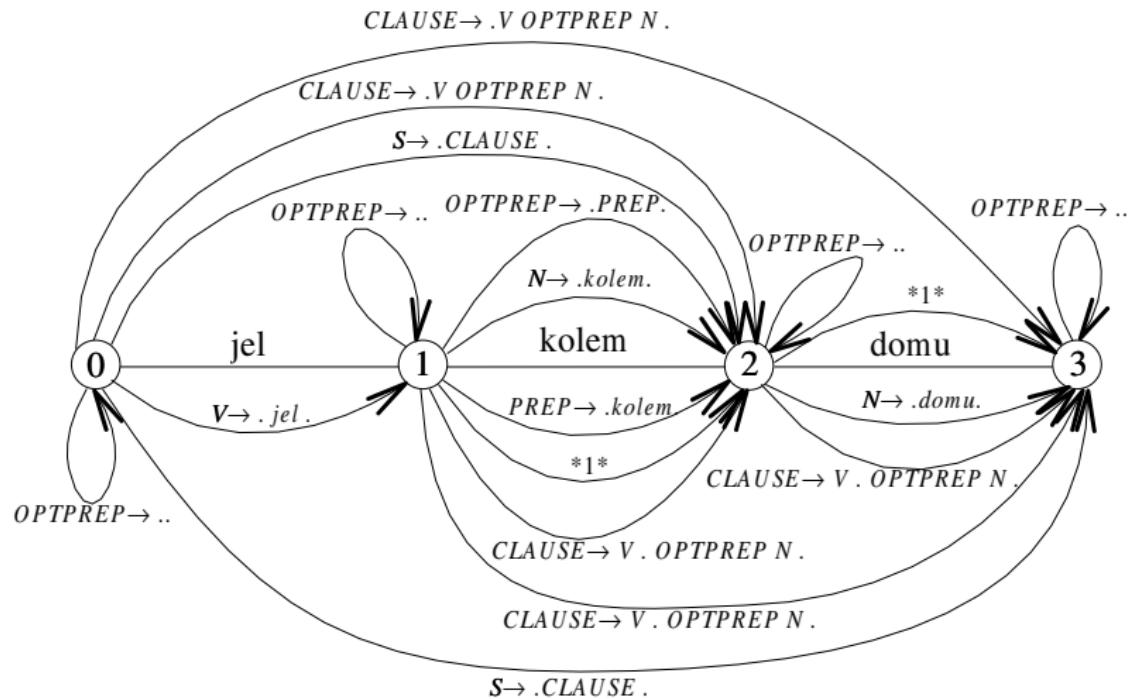
- a₁) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$, potom pro každou hranu: $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet A\delta, i, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma A\bullet\delta, i, k]$,
- a₂) pro $[B \rightarrow \beta A\bullet\gamma\bullet\delta, k, l]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\gamma\bullet\delta, j, l]$.
- b₁) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet A\delta, i, j]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma A\bullet\delta, i, k]$.
- b₂) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \beta A\bullet\gamma\bullet\delta, k, l]$, potom pro každou hranu $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\gamma\bullet\delta, j, l]$.
- c₁) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \beta a_i \bullet\gamma\bullet\delta, i, j]$, potom vytvoř hranu $[A \rightarrow \beta\bullet a_i \gamma\bullet\delta, i-1, j]$.
- c₂) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet a_{j+1} \delta, i, j]$, potom vytvoř hranu $[A \rightarrow \beta\bullet\gamma a_{j+1} \bullet\delta, i, j+1]$.
- d) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, i, j]$, potom pro každé pravidlo $B \rightarrow \beta \underline{A} \gamma$ ve vstupní gramatice vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\gamma, i, j]$ (symbol A je hlavou pravidla).

Analyzátor řízený hlavou pravidla pokrač.

Iterace – vezmi hranu E z agendy a pak:

- a₁) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$, potom pro každou hranu:
 $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet A\delta, i, j]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma A\bullet\delta, i, k]$,
- a₂) pro $[B \rightarrow \beta A\bullet\gamma\bullet\delta, k, l]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\gamma\bullet\delta, j, l]$.
- b₁) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet A\delta, i, j]$, potom pro každou hranu
 $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet\gamma A\bullet\delta, i, k]$.
- b₂) pokud je E ve tvaru $[B \rightarrow \beta A\bullet\gamma\bullet\delta, k, l]$, potom pro každou hranu
 $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, j, k]$ v chartu vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\gamma\bullet\delta, j, l]$.
- c₁) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \beta a_i \bullet\gamma\bullet\delta, i, j]$, potom vytvoř hranu
 $[A \rightarrow \beta\bullet a_i \gamma\bullet\delta, i-1, j]$.
- c₂) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \beta\bullet\gamma\bullet a_{j+1} \delta, i, j]$, potom vytvoř hranu
 $[A \rightarrow \beta\bullet\gamma a_{j+1} \bullet\delta, i, j+1]$.
- d) pokud je E ve tvaru $[A \rightarrow \bullet\alpha\bullet, i, j]$, potom pro každé pravidlo
 $B \rightarrow \beta \underline{A} \gamma$ ve vstupní gramatice vytvoř hranu $[B \rightarrow \beta\bullet A\bullet\gamma, i, j]$
(symbol A je hlavou pravidla).

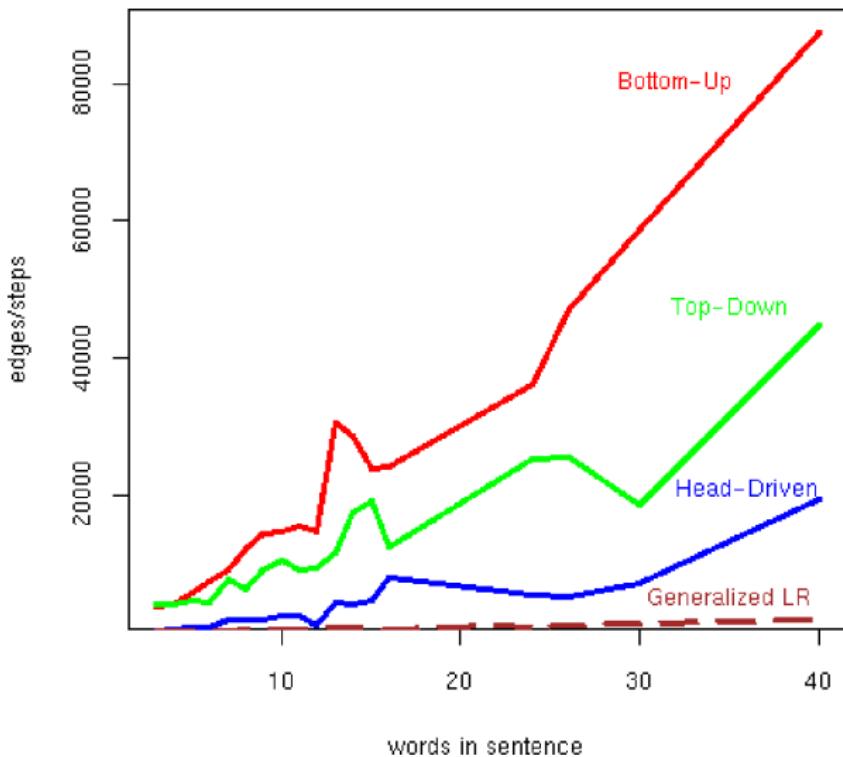
Příklad – chart po analýze řízené hlavou pravidla

1 = CLAUSE → V OPTPREP . N .

Porovnání jednotlivých algoritmů

SliDo

Obsah

- 1 Základní postupy pro syntaktickou analýzu obecných CFG
- 2 Tomitův zobecněný analyzátor LR
- 3 Algoritmus CYK
- 4 Tabulkové analyzátory
- 5 Porovnání jednotlivých algoritmů
- 6 Syntaktická analýza s využitím strojového učení

Syntaktická analýza s využitím strojového učení

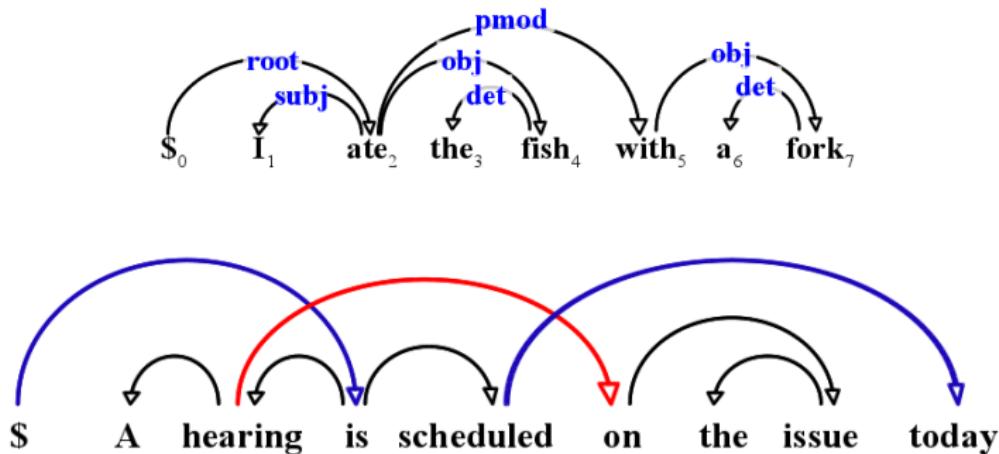
- nejčastěji pro **závislostní formalismy**
- **jedna hrana** pro každé slovo
- složitější pro **neprojektivní stromy**

Syntaktická analýza s využitím strojového učení

- nejčastěji pro **závislostní formalismy**
- **jedna hrana pro každé slovo**
- složitější pro **neprojektivní stromy**

Syntaktická analýza s využitím strojového učení

- nejčastěji pro **závislostní formalismy**
- jedna hrana pro každé slovo
- složitější pro **neprojektivní stromy**

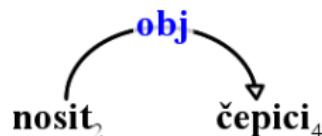

Example from “Dependency Parsing” by Kübler, Nivre, and McDonald, 2009

Hodnocení úspěšnosti

základní informace:

- **hlava** – které slovo je řídící
- **potomek** – které slovo je závislé
- **typ** – označení typu hrany (*label*)

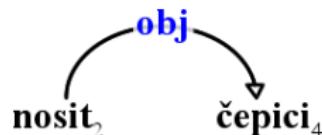
metriky (vždy procentuálně):

- Unlabeled attachment score (**UAS**) – slova, která mají správnou hlavu
- Labeled attachment score (**LAS**) – slova, která mají správnou hlavu a typ
- Root Accuracy (**RA**) – analýzy, které mají správný kořen
- Complete Match rate (**CM**) – zcela správné analýzy

Hodnocení úspěšnosti

základní informace:

- **hlava** – které slovo je řídící
- **potomek** – které slovo je závislé
- **typ** – označení typu hrany (*label*)

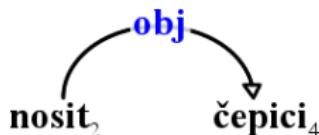
metriky (vždy procentuálně):

- Unlabeled attachment score (**UAS**) – slova, která mají správnou hlavu
- Labeled attachment score (**LAS**) – slova, která mají správnou hlavu a typ
- Root Accuracy (**RA**) – analýzy, které mají správný kořen
- Complete Match rate (**CM**) – zcela správné analýzy

Hodnocení úspěšnosti

základní informace:

- **hlava** – které slovo je řídící
- **potomek** – které slovo je závislé
- **typ** – označení typu hrany (*label*)

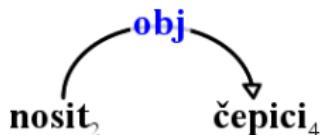
metriky (vždy procentuálně):

- Unlabeled attachment score (UAS) – slova, která mají správnou hlavu
- Labeled attachment score (LAS) – slova, která mají správnou hlavu a typ
- Root Accuracy (RA) – analýzy, které mají správný kořen
- Complete Match rate (CM) – zcela správné analýzy

Hodnocení úspěšnosti

základní informace:

- **hlava** – které slovo je řídící
- **potomek** – které slovo je závislé
- **typ** – označení typu hrany (*label*)

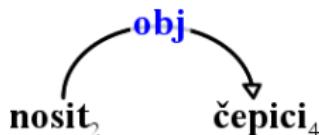
metriky (vždy procentuálně):

- Unlabeled attachment score (UAS) – slova, která mají správnou hlavu
- Labeled attachment score (LAS) – slova, která mají správnou hlavu a typ
- Root Accuracy (RA) – analýzy, které mají správný kořen
- Complete Match rate (CM) – zcela správné analýzy

Hodnocení úspěšnosti

základní informace:

- **hlava** – které slovo je řídící
- **potomek** – které slovo je závislé
- **typ** – označení typu hrany (*label*)

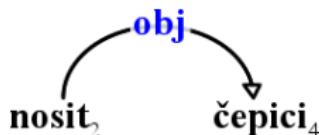
metriky (vždy procentuálně):

- Unlabeled attachment score (UAS) – slova, která mají správnou hlavu
- Labeled attachment score (LAS) – slova, která mají správnou hlavu a typ
- Root Accuracy (RA) – analýzy, které mají správný kořen
- Complete Match rate (CM) – zcela správné analýzy

Hodnocení úspěšnosti

základní informace:

- **hlava** – které slovo je řídící
- **potomek** – které slovo je závislé
- **typ** – označení typu hrany (*label*)

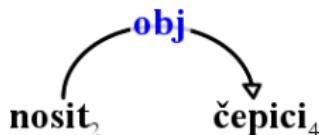
metriky (vždy procentuálně):

- Unlabeled attachment score (UAS) – slova, která mají správnou hlavu
- Labeled attachment score (LAS) – slova, která mají správnou hlavu a typ
- Root Accuracy (RA) – analýzy, které mají správný kořen
- Complete Match rate (CM) – zcela správné analýzy

Hodnocení úspěšnosti

základní informace:

- **hlava** – které slovo je řídící
- **potomek** – které slovo je závislé
- **typ** – označení typu hrany (*label*)

metriky (vždy procentuálně):

- Unlabeled attachment score (UAS) – slova, která mají správnou hlavu
- Labeled attachment score (LAS) – slova, která mají správnou hlavu a typ
- Root Accuracy (RA) – analýzy, které mají správný kořen
- Complete Match rate (CM) – zcela správné analýzy

Formalizace závislostní analýzy pro učení

$$\text{Tree}^{\text{best}} = \arg \max_{\text{Tree} \in \Phi(\text{Sentence})} \text{score}(\text{Sentence}, \text{Tree})$$

- $\text{Sentence} = x_1 x_2 \dots x_n$ – vstupní **věta**
- (h, p) – hrana mezi **hlavou** x_h a **potomkem** x_p
- $\text{Tree} = \{(h, p) : 0 \leq h \leq n, 0 < p \leq n\}$ – potenciální **strom**
- $\Phi(\text{Sentence})$ – množina všech možných závislostních **stromů** nad Sentence
- $\text{score}(\text{Sentence}, \text{Tree})$ – závisí na algoritmu, např.

$$\text{score}(\text{Sentence}, \text{Tree}) = \sum_{(h,p) \in \text{Tree}} \text{score}(\text{Sentence}, h, p)$$

Formalizace závislostní analýzy pro učení

$$\text{Tree}^{\text{best}} = \arg \max_{\text{Tree} \in \Phi(\text{Sentence})} \text{score}(\text{Sentence}, \text{Tree})$$

- $\text{Sentence} = x_1 x_2 \dots x_n$ – vstupní věta
- (h, p) – hrana mezi hlavou x_h a potomkem x_p
- $\text{Tree} = \{(h, p) : 0 \leq h \leq n, 0 < p \leq n\}$ – potenciální strom
- $\Phi(\text{Sentence})$ – množina všech možných závislostních stromů nad Sentence
- $\text{score}(\text{Sentence}, \text{Tree})$ – závisí na algoritmu, např.

$$\text{score}(\text{Sentence}, \text{Tree}) = \sum_{(h,p) \in \text{Tree}} \text{score}(\text{Sentence}, h, p)$$

Formalizace závislostní analýzy pro učení

$$\text{Tree}^{\text{best}} = \arg \max_{\text{Tree} \in \Phi(\text{Sentence})} \text{score}(\text{Sentence}, \text{Tree})$$

- $\text{Sentence} = x_1 x_2 \dots x_n$ – vstupní věta
- (h, p) – hrana mezi hlavou x_h a potomkem x_p
- $\text{Tree} = \{(h, p) : 0 \leq h \leq n, 0 < p \leq n\}$ – potenciální strom
- $\Phi(\text{Sentence})$ – množina všech možných závislostních stromů nad Sentence
- $\text{score}(\text{Sentence}, \text{Tree})$ – závisí na algoritmu, např.

$$\text{score}(\text{Sentence}, \text{Tree}) = \sum_{(h,p) \in \text{Tree}} \text{score}(\text{Sentence}, h, p)$$

Formalizace závislostní analýzy pro učení

$$\text{Tree}^{\text{best}} = \arg \max_{\text{Tree} \in \Phi(\text{Sentence})} \text{score}(\text{Sentence}, \text{Tree})$$

- $\text{Sentence} = x_1 x_2 \dots x_n$ – vstupní věta
- (h, p) – hrana mezi hlavou x_h a potomkem x_p
- $\text{Tree} = \{(h, p) : 0 \leq h \leq n, 0 < p \leq n\}$ – potenciální strom
- $\Phi(\text{Sentence})$ – množina všech možných závislostních stromů nad Sentence
- $\text{score}(\text{Sentence}, \text{Tree})$ – závisí na algoritmu, např.

$$\text{score}(\text{Sentence}, \text{Tree}) = \sum_{(h,p) \in \text{Tree}} \text{score}(\text{Sentence}, h, p)$$

Formalizace závislostní analýzy pro učení

$$\text{Tree}^{\text{best}} = \arg \max_{\text{Tree} \in \Phi(\text{Sentence})} \text{score}(\text{Sentence}, \text{Tree})$$

- $\text{Sentence} = x_1 x_2 \dots x_n$ – vstupní věta
- (h, p) – hrana mezi hlavou x_h a potomkem x_p
- $\text{Tree} = \{(h, p) : 0 \leq h \leq n, 0 < p \leq n\}$ – potenciální strom
- $\Phi(\text{Sentence})$ – množina všech možných závislostních stromů nad Sentence
- $\text{score}(\text{Sentence}, \text{Tree})$ – závisí na algoritmu, např.

$$\text{score}(\text{Sentence}, \text{Tree}) = \sum_{(h,p) \in \text{Tree}} \text{score}(\text{Sentence}, h, p)$$

Způsob řešení závislostní analýzy

základní přístupy:

- **řešení pomocí přechodových akcí** (*transition-based*) – sekvence akcí přiřazujících závislostní **hrany**, využívá zásobník *arc-standard* akce – **shift**, **leftarc_type**, **rightarc_type** takto odpovídá shift-reduce analýze, s dalšími akcemi (**swap**, **reduce**) zvládne i neprojektivní analýzy např. *MaltParser* (Nivre et al, 2006)
- **grafové řešení** (*graph-based*) – tvorba stromu z ohodnoceného **seznamu hran**
grafové řešení je **přesnější** na delších větách, klade ale větší **požadavky na vlastnosti *score()***

Způsob řešení závislostní analýzy

základní přístupy:

- **řešení pomocí přechodových akcí** (*transition-based*) – sekvence akcí přiřazujících závislostní **hrany**, využívá zásobník *arc-standard* akce – **shift**, **leftarc_type**, **rightarc_type** takto odpovídá shift-reduce analýze, s dalšími akcemi (**swap**, **reduce**) zvládne i neprojektivní analýzy např. *MaltParser* (Nivre et al, 2006)
- **grafové řešení** (*graph-based*) – tvorba stromu z ohodnoceného **seznamu hran**
grafové řešení je **přesnější** na delších větách, klade ale větší **požadavky na vlastnosti *score()***

Závislostní analýza pomocí přechodových akcí – příklad

krok	zásobník	vstup	akce	hrana
0	[root]	[dej, Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
1	[root, dej]	[Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
2	[root, dej, Karlovi]	[tu, novou, knihu]	RIGHTARC	(dej → Karlovi)
3	[root, dej]	[tu, novou, knihu]	SHIFT	
4	[root, dej, tu]	[novou, knihu]	SHIFT	
5	[root, dej, tu, novou]	[knihu]	SHIFT	
6	[root, dej, tu, novou, knihu]	[]	LEFTARC	(novou ← knihu)
7	[root, dej, tu, knihu]	[]	LEFTARC	(tu ← knihu)
8	[root, dej, knihu]	[]	RIGHTARC	(dej → knihu)
9	[root, dej]	[]	RIGHTARC	(root → dej)
10	[root]	[]	—	

Závislostní analýza pomocí přechodových akcí – příklad

krok	zásobník	vstup	akce	hrana
0	[root]	[dej, Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
1	[root, dej]	[Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
2	[root, dej, Karlovi]	[tu, novou, knihu]	RIGHTARC	(dej → Karlovi)
3	[root, dej]	[tu, novou, knihu]	SHIFT	
4	[root, dej, tu]	[novou, knihu]	SHIFT	
5	[root, dej, tu, novou]	[knihu]	SHIFT	
6	[root, dej, tu, novou, knihu]	[]	LEFTARC	(novou ← knihu)
7	[root, dej, tu, knihu]	[]	LEFTARC	(tu ← knihu)
8	[root, dej, knihu]	[]	RIGHTARC	(dej → knihu)
9	[root, dej]	[]	RIGHTARC	(root → dej)
10	[root]	[]	—	

Závislostní analýza pomocí přechodových akcí – příklad

krok	zásobník	vstup	akce	hrana
0	[root]	[dej, Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
1	[root, dej]	[Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
2	[root, dej, Karlovi]	[tu, novou, knihu]	RIGHTARC	(dej → Karlovi)
3	[root, dej]	[tu, novou, knihu]	SHIFT	
4	[root, dej, tu]	[novou, knihu]	SHIFT	
5	[root, dej, tu, novou]	[knihu]	SHIFT	
6	[root, dej, tu, novou, knihu]	[]	LEFTARC	(novou ← knihu)
7	[root, dej, tu, knihu]	[]	LEFTARC	(tu ← knihu)
8	[root, dej, knihu]	[]	RIGHTARC	(dej → knihu)
9	[root, dej]	[]	RIGHTARC	(root → dej)
10	[root]	[]	—	

Závislostní analýza pomocí přechodových akcí – příklad

krok	zásobník	vstup	akce	hrana
0	[root]	[dej, Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
1	[root, dej]	[Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
2	[root, dej, Karlovi]	[tu, novou, knihu]	RIGHTARC	(dej → Karlovi)
3	[root, dej]	[tu, novou, knihu]	SHIFT	
4	[root, dej, tu]	[novou, knihu]	SHIFT	
5	[root, dej, tu, novou]	[knihu]	SHIFT	
6	[root, dej, tu, novou, knihu]	[]	LEFTARC	(novou ← knihu)
7	[root, dej, tu, knihu]	[]	LEFTARC	(tu ← knihu)
8	[root, dej, knihu]	[]	RIGHTARC	(dej → knihu)
9	[root, dej]	[]	RIGHTARC	(root → dej)
10	[root]	[]	—	

Závislostní analýza pomocí přechodových akcí – příklad

krok	zásobník	vstup	akce	hrana
0	[root]	[dej, Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
1	[root, dej]	[Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
2	[root, dej, Karlovi]	[tu, novou, knihu]	RIGHTARC	(dej → Karlovi)
3	[root, dej]	[tu, novou, knihu]	SHIFT	
4	[root, dej, tu]	[novou, knihu]	SHIFT	
5	[root, dej, tu, novou]	[knihu]	SHIFT	
6	[root, dej, tu, novou, knihu]	[]	LEFTARC	(novou ← knihu)
7	[root, dej, tu, knihu]	[]	LEFTARC	(tu ← knihu)
8	[root, dej, knihu]	[]	RIGHTARC	(dej → knihu)
9	[root, dej]	[]	RIGHTARC	(root → dej)
10	[root]	[]	—	

Závislostní analýza pomocí přechodových akcí – příklad

krok	zásobník	vstup	akce	hrana
0	[root]	[dej, Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
1	[root, dej]	[Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
2	[root, dej, Karlovi]	[tu, novou, knihu]	RIGHTARC	(dej → Karlovi)
3	[root, dej]	[tu, novou, knihu]	SHIFT	
4	[root, dej, tu]	[novou, knihu]	SHIFT	
5	[root, dej, tu, novou]	[knihu]	SHIFT	
6	[root, dej, tu, novou, knihu]	[]	LEFTARC	(novou ← knihu)
7	[root, dej, tu, knihu]	[]	LEFTARC	(tu ← knihu)
8	[root, dej, knihu]	[]	RIGHTARC	(dej → knihu)
9	[root, dej]	[]	RIGHTARC	(root → dej)
10	[root]	[]	—	

Závislostní analýza pomocí přechodových akcí – příklad

krok	zásobník	vstup	akce	hrana
0	[root]	[dej, Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
1	[root, dej]	[Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
2	[root, dej, Karlovi]	[tu, novou, knihu]	RIGHTARC	(dej → Karlovi)
3	[root, dej]	[tu, novou, knihu]	SHIFT	
4	[root, dej, tu]	[novou, knihu]	SHIFT	
5	[root, dej, tu, novou]	[knihu]	SHIFT	
6	[root, dej, tu, novou, knihu]	[]	LEFTARC	(novou ← knihu)
7	[root, dej, tu, knihu]	[]	LEFTARC	(tu ← knihu)
8	[root, dej, knihu]	[]	RIGHTARC	(dej → knihu)
9	[root, dej]	[]	RIGHTARC	(root → dej)
10	[root]	[]	—	

Závislostní analýza pomocí přechodových akcí – příklad

krok	zásobník	vstup	akce	hrana
0	[root]	[dej, Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
1	[root, dej]	[Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
2	[root, dej, Karlovi]	[tu, novou, knihu]	RIGHTARC	(dej → Karlovi)
3	[root, dej]	[tu, novou, knihu]	SHIFT	
4	[root, dej, tu]	[novou, knihu]	SHIFT	
5	[root, dej, tu, novou]	[knihu]	SHIFT	
6	[root, dej, tu, novou, knihu]	[]	LEFTARC	(novou ← knihu)
7	[root, dej, tu, knihu]	[]	LEFTARC	(tu ← knihu)
8	[root, dej, knihu]	[]	RIGHTARC	(dej → knihu)
9	[root, dej]	[]	RIGHTARC	(root → dej)
10	[root]	[]	—	

Závislostní analýza pomocí přechodových akcí – příklad

krok	zásobník	vstup	akce	hrana
0	[root]	[dej, Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
1	[root, dej]	[Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
2	[root, dej, Karlovi]	[tu, novou, knihu]	RIGHTARC	(dej → Karlovi)
3	[root, dej]	[tu, novou, knihu]	SHIFT	
4	[root, dej, tu]	[novou, knihu]	SHIFT	
5	[root, dej, tu, novou]	[knihu]	SHIFT	
6	[root, dej, tu, novou, knihu]	[]	LEFTARC	(novou ← knihu)
7	[root, dej, tu, knihu]	[]	LEFTARC	(tu ← knihu)
8	[root, dej, knihu]	[]	RIGHTARC	(dej → knihu)
9	[root, dej]	[]	RIGHTARC	(root → dej)
10	[root]	[]	—	

Závislostní analýza pomocí přechodových akcí – příklad

krok	zásobník	vstup	akce	hrana
0	[root]	[dej, Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
1	[root, dej]	[Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
2	[root, dej, Karlovi]	[tu, novou, knihu]	RIGHTARC	(dej → Karlovi)
3	[root, dej]	[tu, novou, knihu]	SHIFT	
4	[root, dej, tu]	[novou, knihu]	SHIFT	
5	[root, dej, tu, novou]	[knihu]	SHIFT	
6	[root, dej, tu, novou, knihu]	[]	LEFTARC	(novou ← knihu)
7	[root, dej, tu, knihu]	[]	LEFTARC	(tu ← knihu)
8	[root, dej, knihu]	[]	RIGHTARC	(dej → knihu)
9	[root, dej]	[]	RIGHTARC	(root → dej)
10	[root]	[]	—	

Závislostní analýza pomocí přechodových akcí – příklad

krok	zásobník	vstup	akce	hrana
0	[root]	[dej, Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
1	[root, dej]	[Karlovi, tu, novou, knihu]	SHIFT	
2	[root, dej, Karlovi]	[tu, novou, knihu]	RIGHTARC	(dej → Karlovi)
3	[root, dej]	[tu, novou, knihu]	SHIFT	
4	[root, dej, tu]	[novou, knihu]	SHIFT	
5	[root, dej, tu, novou]	[knihu]	SHIFT	
6	[root, dej, tu, novou, knihu]	[]	LEFTARC	(novou ← knihu)
7	[root, dej, tu, knihu]	[]	LEFTARC	(tu ← knihu)
8	[root, dej, knihu]	[]	RIGHTARC	(dej → knihu)
9	[root, dej]	[]	RIGHTARC	(root → dej)
10	[root]	[]	—	

Grafové řešení závislostní analýzy

2 úkoly:

- **nalezení stromu** (*search problem*)
  - známe skóre hran, jak najdeme $\text{Tree}^{\text{best}}$
  - např. *Maximum Spanning Tree* (McDonald et al, 2005)
- **učení** (*learning problem*)
  - máme zadané věty a stromy, jak určíme skóre hran
  - pomocí rysů hran a online učení

UDPipe 2 implementuje grafové řešení analýzy

SliDo

Grafové řešení závislostní analýzy

2 úkoly:

- **nalezení stromu** (*search problem*)
  - známe skóre hran, jak najdeme $\text{Tree}^{\text{best}}$
  - např. *Maximum Spanning Tree* (McDonald et al, 2005)
- **učení** (*learning problem*)
  - máme zadané věty a stromy, jak určíme skóre hran
  - pomocí rysů hran a online učení

UDPipe 2 implementuje grafové řešení analýzy

SliDo

Rysy závislostních hran

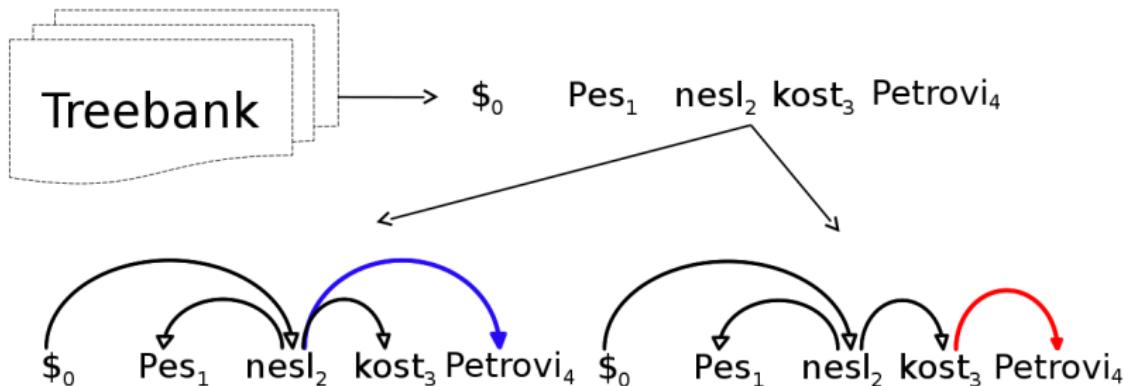
* As McGwire neared , fans went wild

[went]	[VBD]	[As]	[ADP]
[VERB]	[As]	[IN]	[went, VBD]
[went, As]	[VBD, ADP]	[went, VERB]	[As, IN]
[VERB, IN]	[VBD, As, ADP]	[went, As, ADP]	[went, VBD, ADP]
[ADJ, *, ADP]	[VBD, *, ADP]	[VBD, ADJ, ADP]	[VBD, ADJ, *]
[NNS, VBD, ADP]	[NNS, VBD, *]	[ADJ, ADP, NNP]	[VBD, ADP, NNP]
[NNS, ADP, NNP]	[NNS, VBD, NNP]	[went, left, 5]	[VBD, left, 5]
[ADP, left, 5]	[VERB, As, IN]	[went, As, IN]	[went, VERB, IN]
[JJ, *, IN]	[VERB, *, IN]	[VERB, JJ, IN]	[VERB, JJ, *]
[NOUN, VERB, IN]	[NOUN, VERB, *]	[JJ, IN, NOUN]	[VERB, IN, NOUN]
[NOUN, IN, NOUN]	[NOUN, VERB, NOUN]	[went, left, 5]	[VERB, left, 5]
[IN, left, 5]	[went, VBD, As, ADP]	[VBD, ADJ, *, ADP]	[NNS, VBD, *, ADP]
[NNS, VBD, ADP, NNP]	[went, VBD, left, 5]	[As, ADP, left, 5]	[went, As, left, 5]
[went, VERB, As, IN]	[VERB, JJ, *, IN]	[NOUN, VERB, *, IN]	[VERB, JJ, IN, NOUN]
[went, VERB, left, 5]	[As, IN, left, 5]	[went, As, left, 5]	[VERB, IN, left, 5]
[went, As, ADP, left, 5]	[went, VBD, ADP, left, 5]	[went, VBD, As, left, 5]	[ADJ, *, ADP, left, 5]
[VBD, ADJ, ADP, left, 5]	[VBD, ADJ, *, left, 5]	[NNS, *, ADP, left, 5]	[NNS, VBD, ADP, left, 5]
[ADJ, ADP, NNP, left, 5]	[VBD, ADP, NNP, left, 5]	[VBD, ADJ, NNP, left, 5]	[NNS, ADP, NNP, left, 5]
[VERB, As, IN, left, 5]	[went, As, IN, left, 5]	[went, VERB, IN, left, 5]	[went, VERB, As, left, 5]
[VERB, *, IN, left, 5]	[VERB, JJ, IN, left, 5]	[VERB, JJ, *, left, 5]	[NOUN, *, IN, left, 5]

(příklad z Rush and Petrov, 2012)

Online učení skóre závislostních hran

učení **vah jednotlivých rysů w**

správný strom Tree^+

nejlepší analýza Tree^-
s váhami $\mathbf{w}^{(k)}$

$$\mathbf{w}^{(k+1)} = \mathbf{w}^{(k)} + \mathbf{f}(\text{Sentence}, \text{Tree}^+) - \mathbf{f}(\text{Sentence}, \text{Tree}^-)$$